

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
1. Ἄρχαι τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ 1894	3
2. Εὐεργετικοὶ πρὸς τὸν Σύλλογον ἄνδρες	3
3. Περὶ τῆς γ' ἑπεταίου ἑορτῆς τοῦ Συλλόγου	4
4. Λόγος τοῦ προέδρου κ. Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου	5
5. «Τίς ἡ κυβερνώσα τὸν κόσμον δύναμις». Προσφώνησις τοῦ προέδρου κ. Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου τῇ παραμονῇ τοῦ νέου ἔτους 1894	17
6. Περίληψις τῆς ὑπὸ τοῦ γραμματέως κ. Γ. Χωναίου ἐκθέ- σεως τῶν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ 1893 πεπραγμένων	24

ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1894.

Πρόεδρος	ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, καθηγητῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου
Ἀντιπρόεδρος	{ ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ΖΗΣΙΜΟΣ ΜΠΑΣΔΕΚΗΣ, ἀντισυνταγματάρχης
Ταμίαι	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΙΑΓΚΑΚΗΣ
Γενικὸς γραμματεὺς	ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Εἰδικοί γραμματεῖς	{ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΕΡΜΑΝΟΓΛΟΥΣ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΑΔΗΣ
Ἐφορος τῆς βιβλιοθήκης	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΑΧΠΑΖΟΓΛΟΥΣ
Διευθ. τοῦ ἀναγρωστηρίου	ΣΥΜΕΩΝ ΦΑΡΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Σύμβουλοι	{ ΣΩΦΡΟΝΙΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ, Ἀρχιμανδρίτης ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΕΡΓΗΣ

ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ἌΝΔΡΕΣ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σφζουα-
γαθουπόλεως Κύριος Παρθένιος.
Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ῥιζάρειος Σχολή.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Ἀναστάσιος Διομήδης Κυριάκος.
Θεολόγος Γ. Θεολόγου.
Παναγιώτης Παυλίδης.
Κωνσταντῖνος Ὁρφανίδης.

ΔΩΡΗΤΑΙ

Παῦλος Στεφάνοβικ Σκυλίτσας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ Γ' ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΕΟΡΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Πρὸς ἀξιοπρεπῆ καὶ εὐκοσμον ἑορτασμόν τῆς γ' ἐπετείου ἑορτῆς, τὸ Διοικητικὸν τοῦ Συλλόγου Συμβούλιον ἐξελέξατο ἐν μὲν τῇ ΛΓ' αὐτοῦ συνεδρίᾳ **ἐπιτροπεῖαν**, συγκειμένην ἐκ τῶν ἱερολογιωτάτων Δανιὴλ Γιαγκάκη καὶ Παΐσιου Βουνιόζου καὶ τῶν κυρίων Ζησίμου Μπασδέκη, Α. Γιαγκάκη, Χ. Γεωργίου, Γ. Χωναίου, Συμεῶν Φαρασοπούλου καὶ Γ. Βυζαντινοῦ, ἵνα παρασκευάσῃ προσηκόντως τὰ κατ' αὐτήν, ἐν δὲ τῇ ΛΖ' **κοσμητόρας** τῆς ἑορτῆς τοὺς κ. κ. Ν. Καρδαμίτσαν, Ν. Ἀμαξόπουλον, Η. Χαριτίδην, Δ. Βαλσαμίδην, Ν. Φερμάνογλου, Β. Ἀδαμαντιάδην, Γ. Μέγαν καὶ Β. Κεσίσογλου. Τῇ δὲ 30ῃ Ἰανουαρίου, ἑορτῇ τῶν προστατῶν τοῦ Συλλόγου Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἤδη πρὸ τῆς ὠρισμένης δευτέρας μετὰ μεσημβρίαν ὥρας, ὅ,τι λαμπρὸν καὶ τίμιον ἐν παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ κέκτηται ἡ τῶν Ἀθηνῶν κοινωνία ἐπλήρου τὴν μεγάλην καὶ εὐπρεπέστατα διακεκοσμημένην αἴθρυσαν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν δωμάτια τοῦ «Ὁμίλου τῶν φιλομούσων», οὗ τὸ προεδρεῖον λίαν εὐγενῶς παρίσχε τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ φιλοξενίαν, ἐφ' ἣ πολλὰς ὁμολογεῖ αὐτῷ χάριτας.

Τῆς ὥρας δ' ἐπιστάσης, τὰ ὄρφανὰ τοῦ Χατζῆ Κώστα ἀνακρούσαντα τὸν ἔθνικόν ὕμνον ἔδοσαν συγκινητικώτατον σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑορτῆς. Ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος πρῶην Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων Κομποθέκρας ἐτέλεσε κατανυκτικώτατα τὸν ἁγιασμόν εὐξάμενος ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου, τῆς εὐδώσεως τῶν ἱερῶν αὐτοῦ σκοπῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ παρισταμένου πολυπληθοῦς ἐκλεκτοῦ ἀκρατηρίου. Μετὰ τὸν ἁγιασμόν δὲ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης ἀπήγγειλε τὸν κατωτέρω κατακεχωρισμένον λόγον, ὃ δὲ κ. Κ. Παπᾶ Κωνσταντίνου ὠραῖον ποίημα. Δύο δὲ χοροὶ φωνητικῆς μουσικῆς, ὧν τὸν μὲν διεύθυνεν ὁ ἱερολογιώτατος κ. Παΐσιος Βουνιόζος, τὸν δὲ ὁ κ. Α. Δημόπουλος, καὶ ἡ ὀργανικὴ μουσικὴ τῶν ὄρφανῶν Χατζῆ Κώστα ἐμειπον κατὰ τὰ διαλείμματα διάφορα πρὸς τὴν ἑορτὴν πεποιημένα ζῆματα.

Ἐν τέλει δὲ πρόεδρος εὐχαριστήσας παρὰ τοῦ Συλλόγου τοὺς ἐξωραίσαντας τὴν ἑορτὴν τοῦ Συλλόγου συμπανηυσιστὰς ἀνεκήρυξεν εὐνοια-

μόνως τὰς γενομένας πρὸς τὸν Σύλλογον ὑπὸ εὐσεβῶν καὶ φιλανθρώπων ἀνδρῶν εὐεργεσίας ἐξάρας ἰδίως τὴν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Σφζουαγαθουπόλεως κ. Παρθενίου, τὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ῥιζαίου Σχολῆς, καὶ τὴν τοῦ Ἀναστασίου Διομήδους Κυριακοῦ, καθηγητοῦ τῆς θεολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ (ἴδε τὴν ἐν σελίδι 24 ἔκθεσιν τοῦ γραμματέως κ. Γ. Χωναίου) καὶ ἐμνημόνευσε καὶ ἄλλας σπουδαίας τοῦ Συλλόγου ἐργασίας. Τοὺς λόγους τοῦ Προέδρου ἐπίστεψαν λαμπρὰ τῶν χορῶν ζῆματα, τὰ δ' ὄρφανὰ Χατζῆ Κώστα ἐπισφράγισαν τὴν λαμπρὰν καὶ συγκινητικὴν ἑορτὴν παιανίσαντα τὸν ἔθνικόν ὕμνον.

Τὸ ἐκλεκτὸν πλῆθος ἀπερχόμενον προσήρχετο τῷ προεδρεῖῳ καὶ ἐξέφραζε διὰ καλῶν λόγων τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ ἑορτῇ καὶ θερμὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐδώσεως τῶν ἱερῶν σκοπῶν τοῦ Συλλόγου.

Λ Ο Γ Ο Σ

τοῦ προέδρου

ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

σεβασμιώτατε ἱεράρχα, φιλόμουςος ὁμήγουρις.

Ὁ σύνδεσμος ὁ συνδέων ἀείποτε τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν διετέλεσεν οὕτω στενός, ὡς ὁ τοῦ σώματος μετὰ τῆς ψυχῆς. Ὅ,τι εὐγενές καὶ ὑψηλὸν ἐπενόει ὁ νοῦς καὶ συνησθάνετο ἡ καρδία τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εὐθύς ἐξεφαίνετο τοῦτο ἐν τῇ δράσει τῶν Ἀθηναίων. Καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ὅ,τι δήποτε κητόρθωμα εἶτε ἐν τῇ θεωρίᾳ εἶτε ἐν τῇ πράξει κατάρθου τὸ δαιμόνιον τοῦτο πτολίεθρον, ἀπήχει ἰσχυρῶς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν περισυνέλεξε τὴν διασπαρμένην τοῦ Μικρασιάτου Ὁμήρου θείαν ποίησιν καὶ ὑπέθηκεν αὐτὴν βάσιν ἔθνικῆς παιδείσεως. Τὴν ἐν Μιλήτῳ καὶ Σάμῳ καὶ Κολοφῶνι καὶ Ἐφέσῳ καὶ Κλαζομεναῖς θείᾳ τινὶ μοίρᾳ ἐκβλαστήσασαν καὶ ταχίως εἰς περικαλλέστατον δένδρον ἀξηθείσαν δέσποιναν τῶν ἐπιστημῶν, τὴν φιλοσοφίαν, μετὰ σπουδῆς περισυνήγαγεν ἡ φίλη τῆς σοφίας αὐτὴ πόλις καὶ συνεκέντρωσεν εἰς μίαν φωτοβόλον ἑστίαν, ἧς ἡ θαυμαστὴ ἀκτινσβολία διεθέρμανε τε καὶ κατεφώτισεν ἔπειτα οὐ μόνον τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ἀλλὰ κατ' ἀνάκλασιν καὶ αὐτὴν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὸν κόσμον σύμπαντα.

'Αναξαγόραν τὸν Κλαζομένιον καὶ 'Ασπασίαν τὴν Μιλησίαν ὑπερφῶς θαυμάσασα διὰ τὴν σοφίαν ἢ τὰ καλὰ καὶ ὑψηλὰ ζηλοῦσα καὶ ἄριστα ἰκτιμῶσα αὐτὴ πόλις ἐκάθισε συμπαρέδρους καὶ συμβούλους τοῦ πηδαλιούχου τοῦ πολιτικοῦ σκάφους, τοῦ μεγάλου ἐκείνου 'Ελληνας, τοῦ 'Ολυμπίου Περικλέους, καὶ κατέστησεν ὁδηγούς αὐτοῦ καὶ ἀλείπτας εἰς μεγάλα 'Ελληνικὰ διανοήματα καὶ ὑψηλὰς πολιτικὰς πράξεις.

Εἰς τὸν Παῦλον κηρύττοντα τὴν νέαν πίστιν ἀνέφξεν ἡ εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος πόλις τὰς πύλας τοῦ σεμνοτάτου αὐτῆς δικαστηρίου, τοῦ 'Αρείου πάγου, καὶ μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαβείας ἠρώσασατο τοῦ θείου κήρυκος καὶ ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ κηρύγματι αὐτοῦ ἴδια περὶ Θεοῦ διανοήματα, ἰδίους πόθους.

Εἰς ἱστορίαν ἀπέραντον θὰ περιέπιπτον, ἂν ἐπεχείρουν νὰ ἐπεξέλθω τὰ γεγονότα, τὰ μαρτυροῦντα τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἡ πόλις αὕτη ὡς οἰκίον ἐδέχετο καὶ ἐτίμα καὶ ἐξιδιούτο πᾶν διανοητικὸν ἢ πρακτικὸν τῆς Μικρᾶς 'Ασίας κατόρθωμα.

'Ωσαύτως δὲ καὶ ἡ Μικρὰ 'Ασία ἐθεώρει τὴν μεγαλῶνυμον ταύτην πόλιν ὡς καρδίαν ἑαυτῆς. Τους παλμούς αὐτῆς ἠσθάνετο ἡ Μικρὰ 'Ασία πάσης ἄλλης 'Ελληνικῆς χώρας ζωηροτέρους καὶ οἰκειοτέρους. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην, τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας, παρέδιδεν ἡ Μικρὰ 'Ασία τὰ προσφιλῆ αὐτῆς τέκνα πρὸς παιδαγωγίαν. Παρ' αὐτῆς ἔλαβον τὰ φῶτα οἱ ἄριστοι τῆς Μικρᾶς 'Ασίας υἱοὶ καὶ μέχρι σήμερον εἰς τὰς 'Αθήνας πέμπονται τὰ τέκνα αὐτῆς, ἵνα παραλάβωσι τὸ φῶς τῆς ἔθνικης παιδείας καὶ τὴν λαμπράδα τῆς νέας ἐπιστήμης. Εἰς αὐτὴν δωρεῖται ἑλευθερίως ὅ,τι ἂν ἔχη τίμιον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ τέχνῃ, ἐν πάσῃ κοινωνικῇ καὶ ἔθνικῇ δράσει.

Τῆς πόλεως ταύτης τὴν διάλεκτον κατέστησεν ἡ Μικρὰ 'Ασία ἰδίαν ἑκυτῆς καὶ διὰ τῶν ἀξίων αὐτῆς τέκνων συνετέλεσεν, ἵνα καταστῇ αὕτη κοινὴ τοῦ 'Ελληνικοῦ ἔθνους γλῶσσα.

'Η Μικρὰ 'Ασία μετὰ τῆς πόλεως ταύτης ἐσχεδιάσαν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξεργάσαντο τὸ θεσπέσιον ἐκεῖνο ἄγαλμα, οὗ ἔμπροσθεν διαβαίνοντες οἱ αἰῶνες καὶ οἱ λαοὶ τῆς γῆς καὶ ἄκοντες ἀποκαλύπτονται καὶ κύπτοντες προσκυνοῦσιν αὐτὸ εὐλιθῶς καὶ εὐγνωμόνως — λέγω δὲ τὴν ἡμερωτάτην καὶ ἐξανθρωπιστικωτάτην 'Ελληνικὴν παιδείαν, τὸν πολυῶν μνητον ἑλλητισμόν.

Μετὰ τῆς πόλεως ταύτης ἐχάλκευσεν ἡ Μικρὰ 'Ασία κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν γλωσσικὴν τοῦ ἔθνους ἐνότητα καὶ συνέσφιγγεν αὐτὴν ἔτι μᾶλλον σφιρηλατήσασα καὶ ἕτερον ἄρρηκτον, ἀδαμάντινον, θεῖον δεσμόν, τὴν θρησκευτικὴν τοῦ 'Ελληνικοῦ ἔθνους ἐνότητα.

Πόσον εὐεργατικὸς ὑπῆρξεν ὁ θεῖος οὗτος δεσμός κατὰ τὰς ὀδυνηρὰς τοῦ 'Ελληνικοῦ ἔθνους τύχας, εὐκόλως θὰ κατανοήσῃτε, ἂν ἐνθυμηθῆτε ὅτι οἱ Μικρασιαῖται 'Ελληνας ἀπολείσαντες τὴν γλωσσικὴν πρὸς τὸν ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἁμοφύλους ἐνότητα ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ διετήρησαν αὐτὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἀγίων. Διαφυλάττοντες δ' ἐν τῷ ἀδύτῳ τούτῳ τὴν γλωσσικὴν ἐνότητα, ὡς ὁ πολυτλας Προμηθεὺς τὸ πάντεχνον τῶν θεῶν πῦρ ἐν νάρθηκι, λατρεύουσιν αὐτὴν ὡς σοφίζον καὶ ἀποθεοῦν ἅγιον πνεῦμα καὶ ἰχωνίζονται νῦν, ἵνα ἐκ τῶν ἀδύτων ἀναλάβωσιν αὐτὸ εἰς τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ μεταλαμπαδεύσαντες εἰς τοὺς οἴκους καὶ εἰς τὰς ἀγορὰς συνάψωσι πάλιν μετὰ τοῦ ἐπιλοιποῦ γένους τὸν διακοπέντα ἐράσμιον τῆς γλώσσης δεσμόν.

Διὰ ταῦτα ὁ καταλύων τὴν θρησκευτικὴν ἡμῶν ἐνότητα οὗτος ἀνατρέπει τὸ ἱερόν, ἐν ᾧ τὸ πάνσοφον διατηρεῖται πῦρ τῆς γλωσσικῆς ἐνότητος, διασπᾷ καὶ συντριβεί τοὺς δεσμούς τῆς φυλετικῆς ἐνότητος. Οὗτος εἶνε ὁ θανάσιμος τοῦ Μικρασιατοῦ ἐχθρός, ὁ ἀδιάλλακτος ἡμῶν πολέμιος καί, ἵνα καθ' Ὁμηρον εἶπω :

'Ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὄρκια πιστά,
οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν,

οὕτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ συνδιαλλαγὴ καὶ εἰρήνη ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐπιβουλεύοντας τῇ θρησκευτικῇ καὶ γλωσσικῇ ἡμῶν ἐνότητι, μεθ' ὧν εἶνε ἀδιασπᾶστος συνδεδεμένη ἡ φυλετικὴ ἡμῶν ἐνότης.

Διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἑτερόδοξον κτάρκτησιν, τὴν σεβασθεῖσαν τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καὶ τὴν θρησκείαν συνεφιλιώθημεν καὶ συζῶμεν ὡς φίλοι ἐπὶ πλείστους αἰῶνας, τοὺς δ' ὁμειθρήσκους μὲν ἄλλ' ἐπιβουλεύσαντας τοῖς ὑπίστοις τῆς ἔθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως ἀγαθοῖς ἀπακρούσαμεν ἐν ἀγανακτῆσει καὶ θέλομεν ν' ἀγνοῶμεν ὡς ξένους, ὡς ἐπιβούλους, ὡς πλεμῖους ἀκηρύκτους.

'Ενότητα θρησκευτικὴν, ἐνότητα γλωσσικὴν, ἐνότητα μουσικὴν ἐπιζητεῖ ὁ Μικρασιάτης. Περθεῖ ἐνότητα μετὰ τῶν ἁμοφύλων τοιαύτην, οἷον ἀποτελοῦσι τὰ μέλη τελείου ὀργανικοῦ σώματος.

'Ὁ διακαέστατος τοῦ Μικρασιατοῦ πόθος εἶνε, ὅπως οἱ ἐξ 'Ελληνικοῦ στόματος ἐξερχόμενοι φθόγγοι διεγείρωσιν ἐν τῇ ψυχῇ παντός 'Ελληνας τὰς αὐτὰς εἰκόνας, τὰ αὐτὰ διανοήματα, τὰ αὐτὰ συναισθήματα.

Διὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος ἡμῶν πρὸς τὴν ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν καὶ πραγματικὴν ἱερένη τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, πρὸς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀδελ-

φικῆς μὲν ἀγάπης τῶν μελῶν τῆς φυλῆς ἡμῶν πρὸς ἄλληλα, τῆς εἰρήνης δὲ καὶ φιλίας καὶ τοῦ συναισθήματος τῆς πατρίδος παρὰ πᾶσι τοῖς συνοίκιοις λαοῖς, ἔχει ἀναγεγραμμένην ἐπὶ τῆς σημαίας αὐτοῦ θρησκευτικὴν ἐνότητα, γλῶσσικὴν ἐνότητα, μουσικὴν ἐνότητα. Θεωρεῖ ἐπομένως ἐχθρὸν μὲν ἄσπονδον καὶ ἀδιάλλακτον πάντα, ὅστις ὑφ' οἰονδήποτε σχῆμα ἐπιβουλεύει ἐνὶ τῶν τιμιωτάτων τούτων ἀγαθῶν αὐτοῦ, φίλον δὲ καὶ βοηθὸν καὶ εὐεργέτην καὶ προστάτην πάντα συνεργῶντα πρὸς διαφύλαξιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀγαθῶν τούτων. Πάνυ εὐλόγως ἄρα τὰ ἐσχάτως παρ' ἡμῖν ἀναφανέντα παράδοξα περὶ γλώσσης διδάγματα εἰς μεγίστην ἐνέβαλον ἀθυμίαν ἡμᾶς τοὺς Μικρασιάτας· διότι, ἂν αὐτὰ ὑπερσχύσωσιν, οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀποκόπτονται τοῦ λοιποῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἡ τῆς προτεινομένης γλώσσης ἐκμάθησις εἶνε αὐτοῖς ἀδύνατος διὰ τὸ ἀκανόνιστον, ἀκατάσκευον καὶ χαῶδες· διότι θὰ ὑπάρχωσι τόσαι Ἑλληνικαὶ διάλεκτοι ὅσαι χώραι ὑφ' Ἑλλήνων κατοικούμεναι, καὶ τόσαι πάλιν διαλεκτικαὶ διαφοραὶ μερικώτεραι ὅσαι βαθμίδες ἀναπτύξεως. Οὕτω δὲ θὰ παρεμβληθῆ μεταξύ τῶν Μικρασιατῶν καὶ τοῦ λοιποῦ Ἑλληνικοῦ χάσμα μέγα, ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν ἐδύνατο νὰ διαπεράσῃ ὁ δίκαιος Λάζαρος, ἵνα βρέξῃ τὸ χεῖλος τοῦ ἐν τῇ γαένῃ τοῦ πυρὸς καιομένου. Ὁ Ἕλληνας ἄρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὁ ἀρμενίζων οὐδὲν ἄλλο πρακτικώτερον ἔχει νὰ πράξῃ τότε ἢ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ἀρμενικὴν καὶ ὁ τουρκίζων τὴν τουρκικὴν καὶ ὁ τουρκοαρμενοελληνίζων τὴν τουρκοαρμενοελληνικὴν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Οἱ ταῦτα τὰ ἀντεθνικά, τὰ παράκοπα εἰσηγούμενοι ἀπελαύνουσιν εὐπετῶς τοὺς Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μακρὰν τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν.

Τοιοῦτῳ μαρῶ ἔργῳ ἐπεχείρησαν οἱ ἄσπονδοτάτοι τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ θρησκείας ἐχθροί, οἱ τυχοδιῶκται ἐκεῖνοι φράγχοι, οἱ τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολὴν νὰ ἐκπαπίσωσιν ἀγωνιζόμενοι, καὶ ὅσοι ἐκ τῶν νῦν ζήνων φθονεροὶ πρὸς ἡμᾶς ὄντες ἀγανακτοῦσιν ὅτι ἡμεῖς ἔθνος πτωχὸν καὶ μικρὸν τολμῶμεν νὰ ἐγείρωμεν ἀξιώσεις ἐπὶ θαυμασιωτάτης γλωσσικῆς κληρονομίας, ἐφ' ἣ ἐγκαλλωπίζεται ὁ σοφὸς κόσμος. Ὅπως δὲν ἠνεύχοντο μέχρι πρό τινας νὰ φέρωμεν τὸ μέγα τοῦ Ἑλληνος ὄνομα, οὕτω δὲν ἀνέχονται νὰ βλέπωσιν εἰς τὰ στόματα ἡμῶν τὴν θείαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος γλῶσσαν. Οἱ παρ' ἡμῖν ἄρα φίλοι τῆς χυδαιολογίας εἶνε κακόζηλοι μαθηταὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἡμετέρας φυλῆς.

Ἄν δὲ ποιῶμαι λόγον περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα, πράττω τοῦτο οὐχὶ φοβούμενος μὴ ριζωθῶσι τὰ γελοῖα αὐτῶν διδάγματα, ἀλλ' ἵνα δεῖξω τὴν ἀτρείαν αὐτῶν καὶ παραθαρρύνω τοὺς ἀθυμοῦντας συμπατριώτας μου.

Ἡ ἐπικράτης τῆς χυδαιολογίας προϋποτίθει τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀλογίας καὶ τῆς ἀφιλοκαλίας. Ἐφ' ὅσον ὅμως ζῆ ἐν τοῖς Ἕλλησι τὸ συμπεφυκὸς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει λογικὸν καὶ φιλόκαλον, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ προτιμήσωσι τοῦ λογικοῦ τὸ ἄλογον, τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐμορφίας τὸ δυσειδὲς καὶ δύσμορφον. Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε τὸ ἀπαύγασμα τῆς ἐπὶ 3 χιλιάδας ἐτῶν ἐνεργείας τῶν λογικωτάτων καὶ φιλοκαλωτάτων διανοιῶν· ἀδύνατον ν' ἀποβάλωσιν οἱ Ἕλληνες λαμπρὸν καὶ σοφὸν γλώσσης ὄργανισμὸν καὶ νὰ προτιμήσωσι πενιχρὰ καὶ δύστηνα καὶ κακόχηα συντρίμματα, ὡς εἶνε ἀδύνατον ν' ἀποβάλωσι τὰριστουργήματα τῶν μεγάλων Ἑλλήνων γλυπτῶν καὶ νὰ προτιμήσωσι τὰ δύσμορφα καὶ ἀκίνητα τῶν Ἀσυρίων καὶ Αἰγυπτίων κακοτεχνήματα. Πρέπει πρῶτον νὰ μεταβάλλῃ φύσιν ὁ Ἕλληνας, ἵνα ὡς ὁ ὄνος προτιμήσῃ ἀντὶ συρμάτων χρυσοῦ σύρματ' ἀχύρου.

Τὸ ἐπιχείρημα τῶν χυδαῖστῶν ὅτι πρέπει νὰ διαφθαρῇ ἡ γλῶσσα χάριν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ εἶνε ἀτοπώτατον. Ἡ δόξα αὕτη ἀφορμᾶται ἀπὸ τῆς ἀτοπίας ὅτι γλῶσσα καὶ διάνοια εἶνε ἀλλήλων κεχωρισμένα, ὅτι αἱ παραστάσεις καὶ αἱ ἔννοιαι ὑπάρχωσι καθ' ἑαυτὰς ἔτοιμοι, κατόπιν δὲ ὁ νοῦς δημιουργεῖ ἢ εὐρίσκει τὴν γλῶσσαν πρὸς ἔκφρασιν αὐτῶν. Ἀλλὰ γλῶσσα καὶ διάνοια βαίνουσι παραλλήλως καὶ ἀδιασπᾶστος. Ἐκτείνεται ἡ διάνοια; ἐκτείνεται καὶ ἡ γλῶσσα· συστέλλεται ἡ διάνοια; συστέλλεται καὶ ἡ γλῶσσα. Ὁ πεπαιδευμένος ἔχει τὴν γλῶσσαν πλουσίαν, ὁ δὲ ἀμαθὴς πενιχρὰν· καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὅπου γλῶσσα πενιχρὰ, ἐκεῖ καὶ διανοίας εὐτέλεια, ὅπου δὲ πλοῦτος γλώσσης, ἐκεῖ καὶ διανοίας εὐρύτης. Ὅσοι ἄρα παρ' ἡμῖν ἀρκοῦνται τῇ πενιχροτάτῃ καὶ εὐτελεστάτῃ γλώσσῃ τῆς ἀγροικίας καὶ κακοδαιμονίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, οὗτοι δὲν ἔχουσι διανοήματα πλουσιωτέραν ἀπαιτοῦντα γλῶσσαν· διότι, ἂν εἶχον, εὐθὺς θὰ ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην δημιουργίας ἀναλόγου περιβολῆς. Οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὅμως, εἰ καὶ ἔχουσιν εἰς χρῆσιν αὐτῶν τὴν πλουσιωτάτην καὶ εὐκαμπτοτάτην καὶ γονιμοτάτην τῶν γλωσσῶν τοῦ κόσμου, ὅμως ἰδρῶτι περιρρέονται, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐκφράσωσιν ἀκριβῶς ἑλληνιστὶ νέας ἐννοίας.

Τοὺς χυδαῖστας ἄρα δὲν δυνάμεθα νὰ καθίσωμεν κριτὰς περὶ πράγματος, οὐ τὴν ἀνάγκην δὲν αἰσθάνονται, ὡς οὐδεμίαν θὰ εἶδομεν προσοχὴν εἰς τοὺς φιληδοῦντας εἰς τὸν ζουρνᾶν καὶ τὸ τύμπανον, ἂν ἀπεφαίνοντο οὗτοι περιττὴν τὴν μουσικὴν τοῦ Beethoven καὶ τοῦ Strauss καὶ τοῦ Wagner.

Κριτήριον εἶνε οὐχὶ ἡ ἀτέλεια ἀλλ' ἡ τελειότης. οὐχὶ ἡ ἀγνοία

ἀλλ' ἢ γνῶσις. Καὶ οὗτοι δέ, οἱ τῆς χυδαιολογίας ἔρασταί, ἐν μορφωθῶσι καὶ γίνωνται ἐγκύμονες νοημάτων ἀδρεπηθῶλων, θὰ λάβωσιν ἀνάγκην εὐπρεπεστέρων σπαργάνων, ἵνα σπαργανώσωσι τοὺς νέους αὐτῶν τόκους.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν ἀνάπτυξις γλώσσης σημαίνει ἀνάπτυξιν διανοίας, ἢ ἀξίωσις τῶν χυδαίστων, ὅπως ἐπανελάθωμεν εἰς γλώσσαν βῆρυχρον καὶ πενιχράν, ἰσοδυναμῆι πρὸς τὴν ἀπαίτησιν νὰ καταπέσῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς τὴν κατάστασιν τῶν Κυκλώπων, οἵτινες κατὰ τὸν θεῖον Ὅμηρον οὔτε δίκας οὔτε θέμιστας, οὔτε ἀγορὰς οὔτε δικαστήρια εἶχον, οὐδ' ἔμελλεν αὐτοῖς ἀλλήλων παντάπασιν.

Ὁ ἀμαθὴς λαὸς οὐδέποτε δύναται νὰ κατανοήσῃ διανότημά τι, ὅσον χυδαῖν καὶ ἐν μεταχειρισθῆς πρὸς αὐτὸν γλώσσαν, ἐὰν μὴ ἔχῃ γνῶσιν τῶν στοιχείων τοῦ διανότηματος. Ἡ δὲ ἀνάπτυξις τοῦ λαοῦ δὲν κατορθοῦται διὰ τῆς καταλύσεως τῆς γλώσσης, ἥτις εἶνε καὶ κατάλυσις τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης· διότι ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη συναυξάνονται μετὰ τῆς γλώσσης, ἔχουσι πρὸς τὴν γλώσσαν ὡς τὸ κοῖλον πρὸς τὸ κυρτόν, ὡς τὸ κάτοπτρον πρὸς τὴν κατοπτρικὴν εἰκόνα. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάτοπτρον, ἵνα ὑπάρχῃ καὶ κατοπτρικὴ εἰκὼν, καὶ ὅσῳ καθρῶτερον τὸ κάτοπτρον, τοσοῦτῳ σαφεστέρα καὶ ἡ κατοπτρικὴ εἰκὼν. Διὰ τῆς διδασκαλίας λοιπὸν, διὰ τῆς μαθήσεως, διὰ τῆς μορφώσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἀναπτύσσεται ὁ λαός, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ὄργανου τῆς διδασκαλίας. Εἶνε δὲ παράδοξον πῶς δὲν συνορῶσιν οὗτοι, ὅτι ἐκάστη ἔννοια ἔχει καὶ ἓν σύμβολον λεκτικόν, καὶ ὅτι ἀνευ τοῦ συμβόλου τούτου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ κατανοήσῃ ὁ αἰσθητικὸς ἄνθρωπος τὴν νοερὰν ἔννοιαν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀφορμῶνται, φαίνεται, ἀπὸ τῆς ἀτόπου ὑποθέσεως, ὅτι αἱ ἔννοιαι εὐρίσκονται χωρισμέναι τῆς αἰσθητικῆς αὐτῶν περιβολῆς, γυμναὶ λέξεων. Τότε προτινομεν αὐτοῖς νὰ ἀφαιρέσωσι τὴν λέξιν ἀπὸ τῆς ἔννοιαι καὶ νὰ δεῖξωσιν ἡμῖν τὴν ἔννοιαν γυμνήν. Ἀλλὰ θ' ἀντιέπωσιν ἴσως· ναί, ὁμοιοῦμεν ὅτι ἡ ἔννοια εἶνε συνημμένη ἀναποσπάστως μετὰ τῆς λέξεως· δὲν ἀρνούμεθα τοῦτο, ἀλλὰ θέλομεν νὰ περιβάλωμεν τὴν ἔννοιαν ἄλλο ἔνδυμα. Τὸν γλωσσικὸν λοιπὸν πλοῦτον, ὃν ἡ ἀριστουργὸς Ἑλληνικὴ διάνοια ἐν ἔτεσιν ὑπερτριχιλοῖς ἐδημιούργησε, θὰ ἀποβάλλῃτε ὡς ἄχρηστον καὶ θὰ δημιουργήσῃτε ἄλλον νέον; Δὲν ὁμοιάζετε πρὸς τὸν θέλοντα ν' ἀνατρέψῃ τὸν Παρθενῶνα, ἵν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὸν διὰ πλινθίνων καὶ ἀχυρίνων καλυθῶν; Δὲν ὁμοιάζετε πρὸς ἄφρονα κληρονόμον, ὅστις ἀποβάλλει τὸν περιεθόντα εἰς αὐτὸν πλοῦτον, ἵνα ἄρξῃται συλλέγων λεπτὸν πρὸς λεπτὸν; Τοιαῦτα συμβουλευετέ τῷ ἔθνει, τῷ

κεκτημένῳ θησαυρὸν πολυτιμώτατον, δι' ὃν τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἰθῶν ἀπάντων, εἰς ὃν ὀφείλει τὴν δόξαν αὐτοῦ, τὴν ζωὴν αὐτοῦ, καὶ δι' οὗ θὰ δημιουργήσῃ καὶ μέλλον πολλῶν τοῦ παρελθόντος ἐνδοξότερον, ἐν σωφρονῇ; Συμβουλευούσιν ἡμῖν πρὸς τοῦτοίς, ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐπιχειρήσωμεν πανταχοῦ γῆς ἀνασκαφαῖς, ἵνα εὐρωμεν τὰ ὑπὸ τῆς προκρουστικῆς ἀπαιδευσίας ἠκρωτηριασμένα, συντεθλασμένα καὶ ἐρρυπωμένα γλωσσικὰ συντρίμματα ἢ τὰ ἀκαλλῶς καὶ γελοῖως συγκολληθέντα, ἵνα ταῦτα προβάλωμεν ἡμῖν παραδείγματα μιμήσεως, ἀποσκορακίζωμεν δὲ τὰ τέλεια γλωσσικὰ μνημεῖα, τὰ ὄντα ἔκφρασις ψυχῆς γενναίας καὶ εὐγενοῦς, διανοίας λεπτῆς καὶ σοφωτάτης. Τοῦτο ἔστιν ὁμοιον, ἐὰν τις συμβουλεύσῃ νεαρῷ καλλιτέχνῃ νὰ μὴ σπουδάζῃ περὶ τὰ ἀκέραια τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν ἀριστουργήματα καὶ ὑποβάλλῃ ταῦτα ὑποδείγματα τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ δημιουργίας, ἀλλὰ τὰ συντρίμματα, τὰ ὑπὸ τῆς πολυκαιρίας καὶ τοῦ ρύπου ἀδιάγνωστα καταστάντα, ἢ τὰ ὑπὸ ἀπειροκάλων τεχνιτῶν δι' ἰδίων ἀκαλλῶν καὶ ἀτέχνων προσθηκῶν συγκεκροτημένα. Δὲν εἶνε μωρία τὸ συμβουλεύειν ὅτι πρέπει ν' ἀνασύρωμεν εἰς τὴν ζωὴν τὸ λίε νε καὶ λίε νε καὶ λέν καὶ λένα καὶ λένι καὶ λέγουνε καὶ λένε καὶ λέγουν καὶ τὰ λέγονταν καὶ λέγουνταν καὶ λεγόντανε καὶ λεγούντανε καὶ λεγόντουσαν καὶ λεγόντουσανε, ἵνα ἔχωμεν παραδείγματα μιμήσεως πρὸς κατασκευὴν καλλιτεχνικῆς γλώσσης, ν' ἀποβάλωμεν δὲ τὸ λέγουσι καὶ ἐλέγοντο, ἀπερ ἐξῆλλον ἐκ τῶν στομάτων τῶν ἀριστέων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ἔτερψαν Ἑλληνικὰ ὄντα ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν καὶ τέρπουσιν ἔτι καὶ θὰ τέρπουσι τοὺς μύστας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα; Δὲν εἶνε παράδοξος αὕτη ἡ κλίσις πρὸς τὰ γλωσσικὰ σπαράγματα, πρὸς τὰ Ὅμηρικὰ ἐλώρια;

Συχνάκις ἀκούομεν καὶ ἀνχιγνώσκομεν τὸ κατ' οὐδὲν λογικώτερον οὐδ' εὐπρεπέστερον τοῦ προηγουμένου ἐπιχείρημα, ὅτι ὡσπερ τὰ νεώτερα ἔθνη ἀποβαλόντα τὴν νεκρὰν Λατινικὴν ἀνάπτυξαν τὰς ἰθνηκὰς αὐτῶν γλώσσας, ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου τούτου χρονολογεῖται καὶ ἡ τῶν λαῶν τούτων εἰς τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην, τὸν πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν βίον καὶ καθόλου εἰς τὸν ἐξανθρωπισμὸν ἐπίδοσις, ὡσπερ οἱ τὰ ἰθνηκὰ ἰδιώματα ἀντὶ τῆς Λατινικῆς εἰσαγαγόντες θεοποιῶνται νῦν ὡς πρωτοστάται τῆς ἰθνηκῆς αὐτῶν προόδου, οὕτω, λέγουσιν, ὀφείλει νὰ πράξῃ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὲρ τῆς ἐπίδοσεως αὐτοῦ, οὕτως ὀφείλοισι νὰ πράξωσι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι Ἕλληνες, ὅπως ἀξιοθῶσιν ὁμοίως δόξης πρὸς τὴν τοῦ Παρακίλσου, τοῦ Λεσιγγίου καὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες παντάπασιν ἐπιλανθάνονται ὅτι ἡ μὲν

Λατινική ἦτο ξένη τοῖς λαοῖς ἐκείνοις καὶ νεκρὰ γλῶσσα, ἡ δ' Ἑλληνική εἶνε γλῶσσα ζῶσα καὶ σφριγῶσα, ἣν οὐδέποτε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπαύσατο λαλῶν, ὅτι ἀκριβῶς ὅ,τι ὁ Παρακέλσος καὶ οἱ ἄλλοι ἐκείνοι ἄνδρες ἐπραξαν ὑπὲρ τῆς ἰθνηκῆς αὐτῶν γλώσσης, τοῦτο διατελοῦσι πράττοντες οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, ἦτοι καλλιεργοῦσι καὶ καθαίρουσι τὴν ἰθνηκὴν ἡμῶν γλῶσσαν, ἥτις ἔνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ κακοδαιμονίας, εἰς ἣν περιέπεσε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἀπέβαλε τὸν πλοῦτον αὐτῆς καὶ κατερρυπάνθη συνανακραθίσα μετὰ ξένων καὶ βαρβάρων γλωσσῶν.

Εἰς φανεράν δ' ἀντίφασιν περιπίπτουσι ἅμα μὲν ζητοῦντες κοινὴν τῶν Ἑλλήνων ἢ, ὡς λέγουσιν, ἐθνικὴν γλῶσσαν, ἅμα δὲ ἀπεβάλλοντες τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν καὶ πειρώμενοι νὰ δημιουργήσωσι γλωσσικὸν κυκεῶνα ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου ἀπεδεκτὸν γινόμενον ἢ μόνον ὑπὸ τῶν ἐπαινούντων αὐτὸν καὶ δὴ οὐδ' ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπαινούντων αὐτόν.

Φαίνεται δὲ ὅτι οὐδ' ἡ λέξις κοινὴ καὶ ἐθνικὴ ἔχει ὠρισμένην ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἔννοιαν. Κοινὴ γλῶσσα εἶνε ἐκείνη, ἥς τὸ ἔθνος ποιεῖται χρῆσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἐν τοῖς σχολείοις, ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ ταῖς πλατείαις, ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἐν τῇ ἐφημεριδογραφίᾳ, ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ πάσαις ταῖς κοινωνικαῖς αὐτοῦ σχέσεσιν, οὐχὶ δὲ ἐκείνη, ἣν οὐδεὶς σεμνολογῶν μεταχειρίζεται, ἀλλὰ μόνον ἡ βωμολοχία, ἡ τὸν γέλωτα τοῦ ἀκρωμένου νὰ διεγείρῃ ἐπιδιώκουσα. Τὰ χυδαῖστὶ γραφόμενα ἀναγινώσκωμεν οὐχὶ ὡς διανοητικὴν παραγωγὴν, ζῶν διαρκῆ ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ἄθυρμά τι παράδοξον καὶ παράτροπον καὶ περίεργον καὶ στιγμιαῖον, ὅπερ τὸ πολὺ ἐγείρει ἐν ἡμῖν τὴν εὐαρίσκειαν ὅτι γινώσκει ὁ γράφων νὰ ἀπομιμῆται τὸν ἀπαιδευτόν, τὸν ἀγροῖκον, τὸν βωμολόχον, τὴν ἀκομφίαν τῆς γλώσσης καὶ τὴν ἀκαμφίαν τῆς διανοίας. Τοῦτο νομίζουσι θαυμασμὸν καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἡ μεγίστη ἀπάτη, ἡ αὐταπάτη τῶν χυδαιολογούντων, ὅτι, ἐν ᾧ ἀναγινώσκονται μετὰ τῆς περιεργίας μέχρι τίνος βαθμοῦ δύνανται νὰ προβῶσιν ἀσχημοῦντες περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ διαστρέφοντες τὴν τοῦ καλοῦ αἴσθησιν, νομίζουσι ὅτι ἀξιοῦνται τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ. Ἄλλ' ὅσον θαυμάζουσι οὗτοι τοὺς Πτωχοπροδρόμους τῆς δυστυχῆς ἡμῶν Βυζαντιακῆς περιόδου, τοσοῦτον θαυμασμὸν ὀφείλουσι ν' ἀπεκδέχωνται ὑπὸ τοῦ φιλοκάλου καὶ πεπαιδευμένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ὁ περὶ χυδαιολογίας θόρυβος δὲν εἶνε προῖον πραγματικῆς ἀνάγκης. ἀλλὰ ξένον τι καὶ παρείσακτον, εἶνε οἱ ἄφροι τοῦ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἐγεγνηθέντος κλύδωνος ὑπὲρ τῆς προφορικῆς, τῆς ἀγρίας, τῆς ἀχαλινώτου γλώτσης. Ὅπως δὲ τὸ κοινωνικὸν ζήτημα τὸ βαθὺν ἔχον λόγον ἐν ταῖς

κοινωνίαις τῆς Ἑσπερίας μετεφυτεύθη γελιοδῶς καὶ παρ' ἡμῖν, ὅπως πρὸ τίνος ἐτι χρόνου ἦτο τοῦ συρμοῦ τὸ ἐκφαυλίσειν τὴν Βυζαντιακὴν ἡμῶν ἱστορίαν σύμπασαν καὶ ὑπολαμβάνειν τοὺς Βυζαντινοὺς ἀνθρώπινα βδελύγματα, διότι τοιοῦτους ἤθελον αὐτοὺς εἰ ἐκ συστήματος ἢ ἐκ συνηθείας ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλληνας τοῦ Βυζαντίου, οἱ Παπικοί, παρ' ὧν ἠντλοῦμεν τὰς περὶ Βυζαντίου γνώσεις ἡμῶν, οὕτως ἀλογίστως ἀναμασσώμεθα καὶ περὶ γλώσσης ὡς γελιοὶ ὑποκριταὶ ὅσους μετὰ τίνος δικαίου ἐκσφενδονίζουσι ἀφορισμοὺς, οἱ περὶ τὴν γλωσσολογικὴν ἐπιστήμην ἀσχολούμενοι Ἑσπεριοὶ περὶ τῆς μορφώσεως τῶν ἰδίων γλωσσῶν.

Ἐντεῦθεν ἔχουσι τὴν καταγωγὴν, φίλοι συμπατριῶται, ὅσα ἀσύστατα καὶ ἀσύμφυλα καὶ παράκρυπα καταχέουσιν ἡμῶν εἰ χυδαιολόγοι.

Ἄλλὰ ταῦτα οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν γλωσσικὸν ζήτημα. Ἐκείνοι προσπαθοῦσι νὰ μορφώσωσιν ἐξ ὑπαρχῆς γλῶσσαν, ἡμεῖς δὲ ἔχομεν ἤδη τελειοτάτην. Ἐχμεν ἄγαλμα, λαξυθὲν ὑπὸ τοῦ ἔθνους τῶν Φειδιῶν καὶ Πραξιτελῶν. Παρὰ τὸ ἄγαλμα τοῦτο οὐδὲν κακοτέχνημα δύναται νὰ σταθῇ. Εἶνε ἀνάγκη πρῶτον νὰ κλεισῇ τὸ ἡμέτερον πανεπιστήμιον, νὰ διαλυθῶσι τὰ γυμνάσια καὶ τὰ σχολεῖα, νὰ κλεισθῶσιν αἱ ἐκκλησίαι, νὰ ἐκβαρβαρωθῇ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος σύμπαν, ἀλλὰ οὐδὲ τοῦτο ἀρκεῖ, εἶνε ἀνάγκη προσέτι νὰ ἐξορισθῇ ἐκ τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτηρίων τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, εἶνε ἀνάγκη νὰ καῶσιν αἱ βιβλιοθήκαι, νὰ ἐξαλειφθῇ παντελῶς ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἵνα τραπῇ ἡ γλῶσσα ἡμῶν τὴν πρὸς τὰ χεῖρω πορείαν, ἵνα διακοπῇ ἡ συνέχεια αὐτῆς μετὰ τῆς ἀρχαίας. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καὶ ταμᾶχιον μόνον Πλάτωνος καὶ Εὐαγγελίου σφζόμενον, πρὸς αὐτὸ θὰ κανονίζῃ ὁ Ἕλληνας τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ.

Μὴ ταράττεσθε λοιπόν. Ἡ γλωσσικὴ συνέχεια δὲν εἶνε δυνατόν νὰ διακοπῇ, ἡ πολυπέθητος ἡμῖν γλωσσικὴ τοῦ ἔθνους ἐνότης χωρεῖ πρὸς τὸ τέρμα αὐτῆς ἀκατασχέτως. Αἱ πρὸς ἀλλαγὴν πορείας ἀντιδράσεις ἐγένοντο πρότερον ἀπειλητικώτεραι, ἀλλὰ κατ' οὐδὲν ἴσχυσαν ν' ἀνακόψωσι τὴν φυσικὴν, τὴν ὀρμητικὴν τῆς γλώσσης πορείαν, τὴν ὑπὸ χιλιάδων ἐτῶν ὑποδεδειγμένην.

Ὁ Βιλλαρᾶς καὶ ὁ Κωνσταντᾶς καὶ ὁ Φιλιππίδης ἐγένοντο ἀρχηγοὶ νέας γραμματικῆς, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἐνείδον τὸ μάταιον τοῦ ἐγχειρήματος αὐτῶν καὶ ἀνακρουσάμενοι πρύμναν ἢ μάλλον ὑπὸ τῆς βίας τῶν πραγμάτων παρασυρθέντες ἠναγκάσθησαν καὶ ἄκοντες, ὡς αὐτοὶ ὁμολογοῦσι, νὰ φυλάττωσι πανταχοῦ τοὺς τύπους τῆς Ἑλληνικῆς.

Μὴ ἀναβῆθε ἀνταρτί σωματικῶν. Ἡ ἀναβῆσθαι αὐτῶν

πὲρ πᾶν ἀγαθὸν τιθεμένη Ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν δύναται ποτε σωφρο-
 οὔσα νὰ ἐκλέξῃ ὡς ἐνότητος αὐτῆς ὄργανον γλωσσικὸν χάος, τὸ πά-
 ρος τῆς πυργοποιίας, οἷον παρέχουσι τὰ κατὰ χώρας ἰδιώματα τῶν
 Ἑλλήνων, ἀλλὰ θὰ ποθῇ, θὰ ἐπιδιώκῃ ὄργανον ἐνιαῖον. Τοιοῦτον δὲ ὑπὸ
 ὧν αἰῶνων ἐξεργασμένον, κάλλιστον καὶ θαυμαστὸν ὡς τὰριστοῦρ-
 ῆματα τοῦ Πραξιτέλους καὶ τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Λυσίππου, εἶνε ἡ
 κοινὴ τῶν Ἑλλήνων γλῶσσα.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος κέκτηται ἤδη κοινὴν γλῶσσαν, δι' ἧς ὁ βῆτωρ
 τοῦ ἐν Ἀθήναις βουλευτηρίου συγκινεῖ πάντα ὅπου ὀήποτε γῆς εὐρισκό-
 μενον Ἑλληνα, ἐκτὸς ἂν εἶνε οὗτος ἐκ τῶν ἀποβαλόντων τὴν πάτριον
 γλῶσσαν· ἔχει κοινὴν γλῶσσαν, δι' ἧς ὁ ἱεροκήρυξ εἰσάγει τὰς θρησκευ-
 τικὰς ἀληθείας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων, δι' ἧς οἱ συγγραφεῖς διδά-
 σκουσι καὶ τέρπουσι τοὺς φιλαναγνωστοῦντας τῶν Ἑλλήνων, δι' ἧς ἀνα-
 κρινόμεθα ἀλλήλοις τὰ διανοήματα καὶ τὰ συναισθήματα ἡμῶν, ὅπου
 ἐν εὐρεθῶμεν, ἐν Ἀθήναις, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν
 Γραπεζοῦντι, ἐν Ἀμισσῷ, ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Κύπρῳ, ἐν
 Ἀλεξανδρείᾳ, πανταχοῦ τέλος, ὅπου ἂν ἠμόφυλοι ἡμῶν ὑπάρχωσιν.
 Ἐχομεν πλέον ἢ κοινὴν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, ἔχομεν ἤδη παγκόσμιον,
 διεθνή γλῶσσαν, δι' ἧς συγκοινωνοῦμεν μετὰ τῶν πεπαιδευμένων Ἑσπε-
 ρίων καὶ Ἀμερικανῶν καὶ ὅπου δῆποτε ὑπὸ τὸν οὐράνιον θόλον διατρί-
 βουσι πεπαιδευμένοι ἄνδρες· διότι τὰ ἐν τῇ γλώσσῃ ἡμῶν γραφόμενα
 ἐναγινώσκονται νῦν εὐχερέστατα παρὰ τῶν σοφῶν καὶ ἐπιστημόνων
 ἄλλοδαπῶν.

Τὸ ἔργον ἡμῶν ὀφείλει νὰ εἶνε οὐχὶ πῶς ν' ἀποβάλλωμεν τὴν κοινὴν
 τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τὴν παγκόσμιον καταστάσαν ἤδη, ἀλλὰ πῶς
 νὰ καταστήσωμεν αὐτὴν ἁμαλωτέραν, εὐπρεπεστέραν, ἀξίαν τῆς τι-
 μῆς, ἧς ἠξίωσαν αὐτὴν σοφοὶ ἄνδρες προτειναντες ὡς διεθνή τῶν πε-
 παιδευμένων τοῦ κόσμου γλῶσσαν.

Ἐθνικὸν ἄρα ἔργον εἶνε ὁ περαιτέρω καθαρμὸς αὐτῆς ἀπὸ τῶν ξε-
 νισμῶν, τῶν βαρβαρισμῶν, τῶν σολοικισμῶν, τῶν ἀκαιρολεξιῶν καὶ ὁ
 πλουτισμὸς αὐτῆς ἐκ τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἀρχαίας θησαυροῦ καὶ ἡ
 δημιουργία νέου, κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν τύπον ἐκείνης φιλοτεχνου-
 μένου. Τοῦτο ἀπαιτεῖ τοῦ ἔθνους ἡ πρόοδος, τὸ μέλλον αὐτοῦ, τοῦτο ὁ
 ἐξωραϊσμὸς τῆς φαντασίας αὐτοῦ, τοῦτο ἡ εὐπρέπεια, ἡ κοσμιότης, ἡ
 σεμνότης.

Μὴ ἀθυμεῖτε, φίλοι συμπατριῶται, ἄνω ποταμῶν οὐ χωροῦσι
 παγαί. Ἡ τροπὴ τῆς γλώσσης πρὸς τὰ ὀπίσω εἶνε ἀδύνατος.

νέων ἐννοιῶν. Πᾶσα δὲ νέα ἐννοια καὶ νέον διανόημα ἀπαιτεῖ καὶ αἰσθητὸν
 σύμβολον, λέξιν ἢ φράσιν, πρὸς ἐνσάρκωσιν τοῦ διανοήματος. Ἄν μὲν
 ἡ ἐννοια εἶνε ἤδη γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ὑπάρχη καὶ αἰσθητὸν αὐ-
 τῆς σύμβολον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας κατεσκευασμένον καὶ ἐν τοῖς
 προγονικοῖς θησαυροῖς ἀποτεταμειυμένον, θὰ εἶνε ἀτοπὸς τις ἄνθρωπος
 ὁ Ἑλληνας, ἐὰν θελήσῃ νὰ ταλαιπωρῆται πρὸς κατασκευὴν νέας λέ-
 ξεως καὶ μὴ ἀναγάγῃ προθύμως εἰς τὴν ζῶν τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν
 καὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ αὐτοῦ γραμματεῖᾳ ἐν χρήσει οὔσαν· ἂν δὲ ἡ ἐννοια
 εἶνε ὄλως νέα, οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ κωλύσῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος
 νὰ σχηματίσῃ ὄρον Ἑλληνικόν, ἧτοι μετέχοντα τῆς φύσεως τῆς Ἑλλη-
 νικῆς γλώσσης, ἧτις φύσιν ἔχει νὰ δεικνύῃ τὰς ἐννοίας σαφεῖς, καθαρὰς,
 διαυγεῖς, ὡς τὸ κάτεπτρον τὰς τῶν πραγμάτων εἰκόνας.

Τὴν παραδοχὴν ὕρων ξένης γλώσσης ἀποκρούουσι καὶ αἱ νεώτεραι
 γλῶσσαι, ὧν ἡ σύστασις εἶνε δανειακὸν ἄθροισμα, καὶ ἐν αἷς ὑπάρχει
 πολὺ τὸ συνθηματικὸν στοιχεῖον. Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ διάνοια κατ' οὐδένα
 τρόπον ἀνέχεται τοιαῦτα, διότι εἶνε συνειθισμένη νὰ διορᾷ διὰ τῶν
 λέξεων τὰς ἐννοίας, διότι τὸ συνθηματικὸν στοιχεῖον δὲν εἶνε αὐτῇ εὐ-
 πρόσδεκτον, διότι ξένα στοιχεῖα δὲν ἀνέχεται.

Β'. Ἄνω ποταμῶν οὐ χωροῦσι παγαί· διότι ἡ γλῶσσα ἐπιζητεῖ
 τὸ κάλλος. Ὁ λέγων, ὅσον ἀπαίδευτος καὶ ἂν εἶνε, προσπαθεῖ νὰ καλ-
 λύνῃ τὸν λόγον αὐτοῦ, ἵνα φανῇ σεμνότερος. Ἡ τάσις αὕτη εἶνε τόσον
 γενικὴ καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀνθρωπικὴ, ὥστε καθ' ἑκάστην ἀκούομεν ἀπαι-
 δεύτους ἀνθρώπους ἐκ φιλαρεσκείας ποιουμένους γαλοῖαν χρῆσιν σεμνῶν
 ὑπ' αὐτῶν θεωρουμένων λέξεων καὶ φράσεων.

Γ'. Ἄνω ποταμῶν οὐ χωροῦσι παγαί· διότι ἡ γλῶσσα ἐπιζητεῖ
 τὴν σαφήνειαν, ἧτοι ὁ λέγων θέλει νὰ νοῆται ὑπὸ τοῦ ἀκούοντος·
 πᾶν ἐπομένως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀντιβαῖνον ἀποκρούεται ὡς δια-
 φθειρόν καὶ ματαιοῦν τὸν σκοπὸν. Τὸ δὲ μεταχειρίζεσθαι διαλεκτικὰς
 ἐκφράσεις καὶ λέξεις ἀντιβαίνει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον· διότι ὀλίγοις
 μόνον εἶνε τὰ διαλεκτικὰ γνωστά. Τὴν ἀναγκαιοτάτην ἄρα πρὸς ἁμι-
 λίαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀλλήλους ἀρετὴν τῆς σαφηνείας κέκτηται μὲν
 ἡ ἑνα κοινὸν τοῖς πᾶσι καὶ ὠρισμένον τύπον ἔχουσα ἀρχαῖζουσα ἡμῶν
 γλῶσσα, στερεῖται δὲ παντάπασιν ἡ ἀκομψος καὶ πολυμορφοτάτη
 χυδαία.

Καὶ ἡ χωροῦσα λοιπὸν τοῦ ἔθνους ἀνάπτυξις ἐν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ
 πράξει καὶ ἡ κρατερὰ ἀνάγκη τοῦ ἔχειν ὄργανον ἐπιτήθειον πρὸς ἀνακοί-
 νωσιν τῶν διανοημάτων καὶ συναισθημάτων αὐτοῦ, ἧτοι τοῦ ἔχειν γλῶσ-

νικήν, καὶ ἡ φυσικὴ βροχὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ γίνεσθαι ἀρεστὸν τῷ ἀκούοντι, πρὸς τὸ καρθαίνειν αὐτὸν διὰ τοῦ κάλλους τῆς φράσεως, καὶ ὁ ἔθνικὸς πόθος ὁ διακαίων τὰς τῶν Ἑλλήνων ψυχὰς ἐξ ὅτου ἀφυπνίσθη ἐν αὐτοῖς ἡ ἔννοια τῆς δημοφιλίας καὶ τῆς συγγενείας καὶ τῆς στενῆς μετ' ἀλλήλων συνδέσεως, ὁ πόθος τῆς γλωσσικῆς αὐτῶν ἐνότητος, θ' ἀπομακρύνωσι πάντοτε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος πάσης εἰσηγήσεως, ἐξ ἧς θὰ περιήρχοντο εἰς κίνδυνον τὰ ἐπιδιωκόμενα ταῦτα ἀγαθὰ, καὶ θὰ ἐνισχύωσιν αὐτὸ ἐν τῇ ὁδῷ, ἧτις ἄγει πρὸς τὸ ποθητὸν τέλος.

Δὲν θὰ ἀκολουθήσῃ λοιπὸν τῷ τρόπῳ τοῦ ἐκφράζεσθαι τῶν πῶλων, τῶν ἀγροίκων, τῶν μόνας τὰς ἀπολύτως τῆς ζωῆς ἀνάγκας δι' ἀρρυθμῶν φωνῶν μετὰ χειρονομιῶν δυναμένων νὰ ἐκδηλώσωσιν, ἀλλὰ τῇ γλώσῃ τῶν καλῶν ῥητόρων, τῶν εὐφυῶν καὶ σοφῶν αὐτοῦ συγγραφέων. Θὰ μεταχειρίζεται τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, περὶ ἧς ὁ μὲν Κικέρων ἔλεγεν ὅτι, ἂν ὁ Ζεὺς ἀνθρωπίνην ἐλάλει γλῶσσαν, δὲν θὰ μετεχειρίζετο τελειοτέραν τῆς Ἑλληνικῆς, ἕτερος δὲ ὅτι, ἂν ἡ φύσις αὐτὴ ἐλάμβανε φωνητικὰ ὄργανα, διὰ τῆς Ἑλληνίδος φωνῆς θὰ ἠρμήνευεν ἡμῖν τὰ μυστήρια αὐτῆς.

Μὴ φοβεῖσθε λοιπὸν, ἡ γλωσσικὴ ἐνότης ὑπ' οὐδενὸς ἀπειλεῖται κινδύνου. Μελετᾶτε τὸν χαριέστατον Λουκιανόν, τὸν Γαληνόν, τοὺς ἄλλους μεγάλους ἡμῶν συμπατριώτας, μελετᾶτε τὸν Πλάτωνα, τὴν Ἀττικὴν μέλισσιν τὸν Ξενοφῶντα, ἐμπλήσατε τὴν διάνοιαν ὑμῶν Ἑλληνικῶν εἰκόνων, τὸ εὖς ὑμῶν Ἑλληνικῆς ἀρμονίας, ἵνα μεταβιβάσητε ταῦτα καὶ εἰς τὸν λόγον ὑμῶν, ἵνα αὐξήσητε τὸν πλοῦτον καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν χάριν καὶ τὴν σαφήνειαν καὶ τὴν λογικὴν καθαρότητα καὶ τὴν εὐκαμψίαν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, ἵνα καταστήσωμεν αὐτὴν ἰσάσιον ἔθνικόν ὄργανον, καὶ ἀσπαστὴν διεθνῇ γλῶσσαν. Συντελέσωμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς τὸ πάλαι εἰ ἀρχαῖοι Μικρασιαῖται, ἵνα καταστῇ ἡ Ἑλλὰς διδασκαλεῖον τῆς ὑψηλῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἵνα, ὡς ποτε οἱ Κικέρωνες καὶ οἱ ἄλλοι ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα παραλάβωσι τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, οὕτω καὶ πάλιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πανεπιστήμια, εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις ἔρχονται οἱ ἐπιέμενοι παιδείας Ἑλληνικῆς ἀλλοδαποί. Εἶνε δὲ ὄνειδος, Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπάρχοντος, νὰ μεταβιῶσιν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Πρὸς δὲ τοὺς παραπικράναντας ἡμᾶς καὶ πρόσκαιρον ἀθυμίαν καταντήσαντας ἡμῖν λέγομεν ὅτι ὁ βαθὺς καὶ αἰώνιος πόθος πρὸς πρόσκτησιν γλωσσικῆς ἐνότητος ἐστὶ μάλλον ἐκκαλεῖται διὰ τῆς ἀντιδράσεως

Μὰ τὸν συμπατριώτην ἡμῶν θεῖον Ὅμηρον, μὰ τὴν ἱεράν γλῶσσαν, ἢ καθηγίασε τὸ Εὐαγγέλιον, δι' ἧς ἐδοξάσθησαν οἱ Γαληνοὶ καὶ οἱ Λουκιανοὶ καὶ οἱ Στράβωνες καὶ οἱ Βασίλειοι καὶ οἱ Χρυσόστομοι καὶ οἱ Φώτιοι καὶ οἱ Εὐγενικοὶ καὶ οἱ Σχολάριοι, οὐδέποτε οὐδαμῶς θὰ παρεκκλίνωμεν τῆς ὁδοῦ, ἣν οἱ πατέρες ἐχάραζαν πρὸς πλήρη ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων γλωσσικὴν ἐνότητα.

ΤΙΣ Η ΚΥΒΕΡΝΩΣΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΔΥΝΑΜΙΣ

Ἡ τοῦ νέου ἔτους ἑορτὴ

Τῇ παραμονῇ τοῦ νέου ἔτους συγκαλῶν ὁ Σύλλογος πάντα τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ διαμένοντα μέλη αὐτοῦ ἐορτάζει ἐν φαιδρότητι ψυχῆς τὴν πάτριον ἑορτὴν τῆς Βασιλοπῆτας. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην μίαν οἰκογένειαν εἰ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ περπεδημῶντες Μικρασιαῖται ἀποτελοῦντες εὐλογοῦσι μὲν τὸν Θεὸν διὰ τὸ ὑγιῶς διαρρεῦσαν ἔτος, εὐχονται δ' ἀλλήλοις αἴσιον καὶ εὐτυχές τὸ ἀρχόμενον νέον. Ἀρχεται δὲ ἡ ἑορτὴ διὰ θρησκευτικῆς τελετῆς, ὑφ' ἐνὸς τῶν διαπρεπῶν τοῦ Συλλόγου ἱερωμένων μελῶν τελοῦμένης. Μετὰ τὴν θρησκευτικὴν τελετὴν ψαλλεται ὁ τοῦ Συλλόγου ὕμνος, μεθ' οὗ δὲ κ. πρόεδρος προσαγορεύσας προσηκόντως τὰ μέλη κόπτει τὰς βασιλοπῆτας καὶ διανέμει ἐκάστῳ τὴν λαχούσαν αὐτῷ μερίδα. Προσφέρονται εἶτα ποτὰ καὶ γλυκύσματα καὶ διάφορα ζυμαρικά καὶ καρποὶ ἐσπέριοι καὶ ἄρχονται θερμὰς καὶ ζωηρὰς ποιούμενοι ὑπὲρ ὑγείας καὶ εὐτυχίας ἀλλήλων προπόσεις καὶ χαιρετίζουσιν οὕτω τὸ νέον ἔτος ἐν μεγίστῃ εὐθυμίᾳ καὶ οἰκογενειακῇ χαρᾷ οἱ ἀπανταχόθεν συνηθροισμένοι γόνοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐνταῦθα καταχωρίζεται ἡ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ νέου ἔτους 1894 προσαγόρευσις τοῦ προέδρου κ. Μαρμαρίτου Εὐαγγελίδου, ἔχουσα ὡδε.

Ἀγαπητοὶ συμπατριῶται,

Χαίρει καὶ ἀγάλλεται ἡ φίλη πατρὶς βλέπουσα τὰ προσφιλῆ αὐτῆς τέκνα, συνεορτάζοντα ἐν τῇ τῆς μεγάλης μητρὸς ἐστία μίαν τῶν ἱερωτάτων αὐτῆς ἑορτῶν. Εἰκότως· διότι δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἰσχυροτέρα καὶ ἀγιωτέρα ταύτης ἡδονή, ὅτε τὰ εὐγενῆ αὐτῆς τέκνα ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῶν ὁρίων αὐτῆς ἐν τῷ σεπτῷ ὀνόματι αὐτῆς συνηγμένα συνεορτάζουσιν ἐν φαιδρότητι ψυχῆς καὶ ἀδελφικῇ συνδίεσει μετὰ

μὲν καὶ τιμῶντα τὸ ἔνδοξον αὐτῆς παρελθόν, στηρίζοντα δὲ καὶ ἐμπεδύοντα τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας αὐτῆς ;

Οὐδέποτε κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἴσως δὲ καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους, οὐδέποτε εἶδεν ἡ φίλη πατρὶς ὄμοιον τερπνὸν θέαμα, τόσους εὐέλπιδας αὐτῆς υἱούς μῆ ἐλπίδι συνδεδεμένους, ἐνὶ πότῳ συνησπισμένους, ἵνα τὸ ἔνδοξον αὐτῆς παρελθόν δικαιοῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι. Θὰ γηθήσωσι βεβιαίως αἱ ἱερὰ ψυχὰι τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦ Ξενοφάνους καὶ τοῦ Ἡρακλείτου, τοῦ Ἀναξίμανδρου καὶ τοῦ Διογέους καὶ τοῦ Ζήνωνος, τῶν Βασιλείων καὶ Γρηγορίων καὶ Χρυσοστόμων καὶ τοῦ ἄλλου ἱεροῦ νέφους τῶν μεγάλων τῆς ἀνθρωπότητος διδασκάλων—θὰ σιριτήσωσιν ὑπὸ χαρᾶς αἰσθανόμενοι ὅτι τὰ μεγάλα αὐτῶν διδάγματα ἠνώσαν τοὺς ἀξίους αὐτῶν ἀπογόνους εἰς ἓν εὐγενὲς σῶμα, ὅτι ὑπὸ τῆς αἴγλης τῆς δόξης αὐτῶν ἠλλαμπόμενοι χωροῦσι πρὸς συνέχισιν τοῦ ἐξανθρωπιστικοῦ αὐτῶν ἔργου. Οὐδέποτε, ἐπαναλαμβάνω, αἱ χρῆσται τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐλπίδες ἐφάνησαν οὕτω συνηρμοσμέναι καὶ εἰς μίαν διάνοιαν συνημμέναι ὡς νῦν ἐν τῇ ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθείσῃ « Ἀνατολῇ ». "Ἄν ἐξαίρεσωμεν τὴν μεγάλην τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιχείρησιν, ὅτε συνήγαγε 30 χιλιάδας νέους ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας καὶ ἐξεπαίδευεν αὐτοὺς πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅπως ἰδρῦση ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὸ κράτος τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας, τὴν ἰσοτιμίαν τῶν ἀνθρώπων, τὴν διάκρισιν αὐτῶν μόνον κατ' ἀρετὴν καὶ κακίαν καὶ οὐχὶ κατὰ ἔθνη καὶ γλώσσας καὶ θρησκείας, ἂν ἐξαίρεσωμεν τὸ μέγα ἐκεῖνο γεγονός, οὐδέποτε ἄλλοτε, ἂν μὴ ἀπατώμαι, συνῆλθον αἱ μέλλουσαι τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐλπίδες ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὕτω ζωηραὶ καὶ θερμαί. Οὐδέποτε συνεδέθησαν πρὸς ὁμοίους τοῖς τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ βασιλέως σκοποῦς, ὅπως δῆλον ὅτι συνερῆσωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς ἀρετῆς, τῆς ἰσοτιμίας, τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης τῶν συνοίκων λαῶν.

Μὴ δὲ πτοηθῆτε πρὸ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐγχειρήματος ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν. Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοὶ ἀποφαίνεται τορῶς ὁ ἡμέτερος συμπατριώτης, ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος. Ἡ δύναμις δὲν εἶνε οὔτε ὁ ἀριθμητικὸς ὄγκος, οὔτε ἡ ὕλική βία. Ἡ δύναμις ἡ τὸν κόσμον κυβερνώσα, ἡ πάντ' ἀριθμὸν καὶ πάντα ὕλικὸν ὄγκον εἰς ἑαυτὴν ὑποτάσσουσα εἶνε ὁ νοῦς, εἶνε ἡ διάνοια, εἶνε ἡ ἐπιστήμη. Ἡ ἀγνοία δουλεύει τῇ γνώσει, ἡ κακία τῇ ἀρετῇ, ἡ ἀλογιστία τῇ εὐλογιστίᾳ, ἡ ἀμάθεια τῇ σοφίᾳ. Οὗτος εἶνε ὁ ἀπαράβατος, ὁ αἰώνιος τοῦ κόσμου νόμος. Παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεὶ οἱ Αἰγύπτιοι, ὧν τὴν φοβερὰν δύναμιν καὶ μέχρι τοῦ νῦν μεγαλοφρονότατα ἀνακηρύτ-

τουσιν αἱ πυραμίδες καὶ τὰ ἄλλα ἀνυπολογίστου ὕλικῆς δυνάμεως ἔργα. Παρῆλθον οἱ Βαβυλώνιοι μετὰ τῆς παγκρατοῦς αὐτῶν δυνάμεως, παρῆλθον οἱ Καρχηδόνιοι μετὰ τῶν ἐκτάκτων αὐτῶν πλούτων καὶ τῆς θυμαστῆς πρακτικῆς αὐτῶν δεξιότητος. Ἐπίζησαν οἱ Ἕλληνες, ὧν σύντροφος ὑπῆρξεν αἰετοπετὴ ἡ πενία, κατὰ τὸν πατέρα τῆς ἱστοριογραφίας, τὸν σοφὸν τῆς πατρίδος ἡμῶν υἱόν, Ἡρόδοτον τὸν Ἀλικαρνασσέα. Δὲν εἶνε τοῦτο παράδοξον ; Οὐδὲως παράδοξον, ἀποκρίνομαι. Εἶνε τὸ πάντων φυσικώτατον. Παράδοξον φαίνεται μόνον εἰς τοὺς μὴ σκεπτομένους, εἰς τοὺς μὴ μελετῶντας φιλοσοφικῶς τὰ τοῦ κόσμου πράγματα. Τοῦτο εἶνε νόμος ἀπράχβτος. Ἔστιν ἀνάγκη χρῆμα, ἵνα κατ' Ἐμπεδοκλεία εἶπω, θεῶν ψήφισμα πλατῆιον, αἰδῖον, πλατέσει κατεσφρηγησμένον ὄρκους· διότι, ὅπως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δεσπόζει τοῦ σώματος καὶ κυβερνεῖ καὶ διαμορφοῖ αὐτό, οὕτω καὶ ἡ διάνοια κρατεῖ καὶ βασιλεύει τῶν λαῶν, διευθετεῖ καὶ ρυθμίζει αὐτοὺς καὶ διαμορφοῖ κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς, ἡ κάλλιον εἰπεῖν, αὐτὰ τὰ ἔθνη ἔρχονται πρὸς αὐτὴν καὶ κύπτουσι τὸν αὐχένα, ἵν' ἀναλάβωσι τὸν ἐλκρόν καὶ ἐράσμιον αὐτῆς ζυγόν, καὶ κηρύττουσιν ἑαυτὰ εὐγνώμονα, ἂν ἀξιωθῶσι τῆς εὐνοίας νὰ γίνωνται δεκτὰ ὡς ὑπήκοα καὶ ὑποτελῆ τῆς διανοίας. Παρῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου οἱ Ῥωμαῖοι καὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην προσέδωσαν εἰς τὸ θριαμβευτικὸν αὐτῶν ἄρμα, ὃ ἔσυρον ἡ Βία καὶ τὸ Κράτος. Ἡ Βία καὶ τὸ Κράτος, οἱ σκικιοὶ τοῦ Διὸς τυράννου ὑπῆρέται, οὓς ὁ Αἰσχύλος παρίστησε προσπασσαλεύοντας ἀσπλαγχνῶς ἐπὶ τοῦ Καυκάσου τὸν μέγαν τῆς ἀνθρωπότητος φίλον Προμηθεά, τὸν διδάσκαλον τῆς γνώσεως καὶ σοφίας. Ἄλλ' ὅπως ἐν τῇ τοῦ Αἰσχύλου τραγωδίᾳ ἡ μὲν Βία καὶ τὸ Κράτος, αἱ τυφλαὶ καὶ κωφαὶ, ἄλογοι καὶ ἀκαρδοὶ θεότητες, εἶνε καὶ μένουσι πάντοτε δουλικῶς εἰς ἄλλων κειλύματα ὑπηρετοῦσαι δυνάμεις, ὁ δὲ Προμηθεύς, ὁ διὰ μεγίστου πηθημάτων ἀγῶνος, δι' καρτεροψύχως διέπερανε, διδάξας καὶ σοφίας τὴν ἀνθρωπότητα ἀποθεοῦται, οὕτω καὶ ἡ τὸν κόσμον σύμπαντα ἐν τῇ σιτιβραῦ αὐτῆς, χειρὶ κρατοῦσα Ῥωμαϊκὴ βία ταπεινοῦται καὶ πίπτει, ἀναλαμβάνει δὲ τὴν βασιλικὴν πορφύραν τὸ ὑπὸ ταύτης δουλωθὲν Ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἡ Βία καὶ τὸ Κράτος ὑπέκυψε τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ σοφίᾳ. Καὶ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ κράτους καὶ τῆς βίας στηριχθὲν Ῥωμαϊκὸν ἔθνος ἐξηφανίσθη, τὸ δὲ τὴν διάνοιαν καλλιεργῆσαν καὶ τὴν σοφίαν θεραπεῦσαν Ἑλληνικὸν ἔθνος ζῆ καὶ θὰ ζῆ ἐφ' ὅσον πορεύεται τὴν ὁδόν, ἣν πλατεῖεν καὶ βασιλικὴν ἐχάραξαν οἱ ἀρχηγεῖται καὶ χριστεῖς αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ γενάρχου ἡμῶν Προμηθεῖος μένοι τοῦ μεγάλου τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ κόσμου.

σαντος τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνισμόν ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς τῆς Ῥώμης βίας Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, μέχρι παντός τοῖς ἰχνεῖσιν ἐκείνου στοιχοῦντος συγχρόνου.

Ἡ διάνοια εἶνε ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, ὃ δὲ τὴν διάνοιαν κατέχων κατέχει τὴν ψυχὴν τοῦ κόσμου, κατέχει τὸν κόσμον αὐτόν. Ἴδου τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἀθανασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος κατέστη ἡ διάνοια τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἀνθρωπότης ἐπομένως δὲν ἐδύνατο νὰ καταφρονήσῃ τοῦ τιμιωτάτου αὐτῆς χρήματος, ἐγένετο ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐδύνατο ν' ἀποβάλῃ αὐτὸ ὃ κόσμος, διότι θ' ἀπέβαλλε τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Ὅτε ὁ κόσμος ἐκαλύπτετο ἐτι ὑπὸ παχυλοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ ὑπὸ βαρβαρότητος ἀγρίας, ἠγέρθη ὁ συμπατριώτης ἡμῶν Ὀμηρος καὶ ἀνῆλθεν εἰς ἀπροσπέλαστον ὕψος θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐξάρσεως.

Ὅτε δὲ σύμπας ὁ σοφὸς τότε Ἑλληνικὸς κόσμος ἐτρέφετο ὑπὸ τῆς ἀνθρωπομορφικῆς τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου θρησκείας, ἠγέρθησαν ἡ μᾶλλον κατέβησαν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ θεοὶ ἄνδρες, ὁ Ξενοφάνης, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἡράκλειτος φέροντες οὐρανόθεν φωτεινοτάτην καὶ ἄσβεστον λαμπάδα θρησκευτικῆς ἀληθείας, δι' ἧς κατέβησαν τὰς ψυχὰς τῆς ἀνθρωπότητος, εὐγνωμόνως δ' ἐστράφη τότε αὕτη σύσσωμος πρὸς τοὺς θεοὺς διδασκάλους. Ὅτε δὲ ἡ ἐπιστήμη ἦτο μυθολογία καὶ τῆς φαντασίας παιγνιώδη κυήματα, ἀνεφάνη ὁ μέγας ἡμῶν συμπατριώτης Θαλῆς καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀναξίμανδρος, οἵτινες ἐπήνεγκον τὴν μεγάλην ἐν τῇ διανοήσει ἐπανάστασιν καὶ διήνοιξαν νέαν σωτηρίαν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἔδον διδάξαντες ὅτι ἐκ φυσικῆς αἰτίας πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὁ κόσμος καὶ οὐχὶ διὰ πλασμάτων τῆς φαντασίας· καὶ ἐγένοντο οὕτως οἱ θεμελιωταὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης.

Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἐπιστήμη ζητοῦσα τὴν πρώτην τοῦ κόσμου ἀρχὴν ἐπλανᾶτο τῆδε κακεισε καὶ διδάσκουσα ὅτι ὁ κόσμος εἶνε ἀποτέλεσμα τυχαίως συνελθόντων ἀτόμων ἐφαίνετο λέγουσά τι, τότε πάλιν ἡμέτερος συμπατριώτης, ὁ Κλαζομένιος Ἀναξαγόρας, νέον καὶ θεῖον προσήγαγε τῇ διανοίᾳ φῶς καὶ ὡς ἄλλος Προμηθεὺς νοερὸν πῦρ τῇ ἐπιστήμῃ παρέδωκεν. Ὅτε δὴλα δὴ ὁ Ἀναξαγόρας ἐξεστόμισεν ὅτι νοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας τὸν σκοπίμως βαινόντα κόσμον, τὰ μετὰ τσσαύτης τάξεως καὶ ἀρμονίας κινούμενα ἄστρα, τὰς οὕτω κανονικῶς καὶ ἀπαρτάτως χωρούσας ὥρας τοῦ ἔτους, τὰ οὕτω καλῶς καὶ προσφυῶς πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτῶν πεπλασμένα ὄντα, τότε ἐφάνη ὁ θεῖος Ἀναξαγόρας ὡς ὁ μόνος νήφων μεταξὺ μεθούντων τῶν ἄλλων, ὡς ὁ μόνος

φρονῶν μεταξὺ τῶν εἰκῆ καὶ μάτην λεγόντων. Οὕτω δὲ παρέσχε τῇ θρησκείᾳ ἀδιάσειστον φιλοσοφικὴν κρηπίδα, τὴν τεολογικὴν περὶ κόσμου θεωρίαν, ἣν ἀνέπτυξαν εἶτα οἱ θεοὶ ἄνδρες Σωκράτης, Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης. Τὴν δὲ διαίρεισιν τῆς ἀρχαίας πολιτείας εἰς ἐλευθέρους καὶ δούλους, ἧτις μεγάλας μὲν συμφορὰς ἐπήνεγκε τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ, τῆς δὲ Ἑλληνικῆς δυνάμεως τὴν κατάλυσιν, πάλιν ἡμέτεροι ἐξήλειψαν. Ὁ ἐκ Σινώπης Διογένης καὶ ὁ ἐκ Κιτίου τῆς Κύπρου Ζήνων, ὁ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἰδρυτής, ἐγένοντο κήρυκες τῆς ἰσοτιμίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἤρωες τῆς μεγάλης ταύτης κατακτήσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Τὸ δὲ κορυφωμα τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς τελειότητος, ἡ μεγάλη ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν; Ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀγαπητῆς πατρίδος ἐξῆλθε καὶ τὸ θεσπέσιον τοῦτο κήρυγμα, τὸ ἐξανθρωπίσαν τὸν νῦν ἐπὶ πολιτισμῷ καυχόμενον κόσμον. Ταῦτα, ἵνα ἐν τοῖς κυριωτάτοις περιορισθῶ, ταῦτα τὰ ἀγαθὰ εἶνε τὰ ἀκατάβλητα, τὰ αἰώνια ἀγαθὰ. Ταῦτα καθιστοῦσι τὸν ἀδύνατον ἰσχυρόν, τοὺς ὀλίγους ἀπείρους τὸν ἀριθμόν, τοὺς ταπεινοὺς ὑψηλοὺς, τοὺς μικροὺς μεγάλους, τοὺς θνητοὺς ἀθανάτους. Ταῦτα κυρίως εἶνε ἡ τὸν κόσμον κυβερνώσα καὶ διαμορφουσα δύναμις. Ταῦτα δ' ἀκριβῶς ἀποτελοῦσι παρ' ἡμῖν τοῖς Ἑλλησι καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἐξέχον περιεχόμενον τῆς ἐνοίας πατρίδος. Διότι τῶ ὄντι τί ἐστὶν ἡ πατρίς, ὑπὲρ ἧς πᾶς τις ἐξ ἡμῶν θέλει νὰ ζῆ καὶ δόξαι ἑαυτοῦ ὑπολαμβάνει τὸ νὰ προσενέγκῃ ἑαυτὸν θῦμα εἰς τὸν ἱερόν αὐτῆς βωμόν; Πατρίς ἐστὶ τὰ ἐθνικὰ καὶ θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ ἰδεώδη, ἃ ἡ μήτηρ ἀνεξίτηλως ἐνεχάραξεν ἐν ταῖς ἀπαλαῖς ἡμῶν ψυχαῖς, εἶνε τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων προγόνων κατερχόμενα σεμνὰ διὰ τὴν πολιὰν αὐτῶν ἀρχαιότητα ἤθη καὶ ἔθιμα, ἃ ἡ πατρικὴ ἐστία μετὰ γοητείαις ἀνερμηνεύτου κατέστησεν ἡμῖν οὕτω προσφιλῆ καὶ ἱερά, ὥστε τὴν μὲν ἐπιτέλειν αὐτῶν νὰ αἰσθανώμεθα ὡς μακαριότητα καὶ εὐδαιμονίαν, τὴν δὲ παράλειψιν νὰ θεωρῶμεν ὡς δυστυχίαν καὶ κακοδαιμονίαν. Πατρίς εἶνε καὶ τὰ ἄσματα καὶ αἱ ἱεραὶ μελωδίαι, αἵτινες βαθύτατα συγκινοῦσιν ἡμᾶς ἀκούμεναι, εἶνε ἡ ἐνθουσιώδης καὶ σφοδρὴ διδασκαλία ἐναρέτου διδασκάλου, εἶνε ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων καὶ τῶν ἐντολῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, ἃς ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ προσφιλέστατοι ἡμῖν ἀποιχόμενοι, εἶνε οἱ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν εἰκόνες, αἵτινες ἐξαίρουσι καὶ μεταρσιοῦσι τὸ φρόνημα ἡμῶν καὶ ὦν τὰ μεγάλα διανοήματα ἐπλούτισαν τὴν διάνοιαν καὶ εὐρυναν τὴν καρδίαν. Πατρίς εἶνε κατ' ἐξοχὴν ὁ ἀνεκτίμητος διανοητικὸς καὶ ἠθικὸς θησαυρὸς, ὃν διὰ κληρῶν πόνων ἀποταμιεύσαντες κατέλιπον ἡμῖν οἱ μεγάλοι Ἑλ-

λῆνες. Πατρίς εἶνε τὰ ἱερὰ ἐδάφη, ἐν οἷς ἐγεννήθησαν καὶ ἐξετράφησαν οἱ φωστῆρες οὗτοι τοῦ κόσμου, εἶνε ἢ γλῶσσα, ἐν ἣ ἀπόκεινται τεθησχυρισμέναι αἱ ὑψηλαὶ αὐτῶν ἐπίνοιαι. Πατρίς εἶνε τὸ ἰδεῶδες, δ ἐπλάσσαμεν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν συνάψαντες τὰ ἄριστα, τὰ σεμνότατα, τὰ προσφιλέστατα ἐξ ὧν ποτὲ ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν ἀπηντήσαμεν, καὶ οὐ διὰ παντός τοῦ βίου ἐπιδιώκομεν τὴν πραγμάτων. Πατρίς εἶνε ἐπομένως οὐχὶ πάντες, μεθ' ὧν συναναστρεφόμεθα καθ' ἐκάστην καὶ συναλαττόμεθα καὶ συμπολιτεύομεν, οὐδὲ πάντες οἱ γνωστοὶ καὶ φίλοι καὶ οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ συνάδελφοι καὶ προϊστάμενοι, οὐδ' ὁ στενὸς κύκλος, ἐν ᾧ διάγει τις· διότι, εἰ καὶ μεταξύ αὐτῶν πολλοὶ εἶνε ἄξιοι τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν παρίστανται ἡμῖν καὶ ὡς εἰκόνες τελειόταται, ὡς ἰδεῶδη, ὑπὲρ ὧν θὰ ἐκρίνομεν ἄξιον νὰ ζῶμεν ἢ ν' ἀποθάνωμεν ὡς πράττομεν τοῦτο ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Οὐχὶ λοιπὸν οὗτοι εἶνε ἡ πατρίς, ἀλλὰ πᾶς ὅστις τὸν διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν τοῦ ἔθνους θησαυρὸν τιμῶν καὶ σέβων ἀγωνίζεται νὰ διασώσῃ αὐτόν, νὰ διχδώσῃ, νὰ ἐπαυξήσῃ καὶ ἐπηυξημένον νὰ παραδώσῃ τοῖς ἐπιγιγνομένοις. Πατρίς εἶνε καὶ οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν παίζοντες παῖδες, ἂν, ὅταν ἀτενίσωσιν ἡμᾶς, ἐνίδωμεν ἐν τοῖς ἀστραπηθόλοις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὸ ἰδεῶδες, δ ἡμεῖς δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ συντελέσωμεν, θὰ ἀνλάβωσιν αὐτοὶ νὰ συμπληρώσωσι. Πατρίς κατ' ἐξοχὴν εἶνε πᾶς ἐθνῶν ἀνδρῶν συνασπισμὸς πρὸς διάσωσιν καὶ αὐξήσιν τῶν ὑψίστων ἀγαθῶν, τῆς τιμιωτάτης κληρονομίας. Πατρίς μου φιλάτη, εἴθε ὑμεῖς, ἡ ἱερὰ τῶν εὐγενῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τέκνων φάλαγγξ, ἐν ἐκάστῳ τῶν ὑποῶν διορῶ ἀναβιούντα ἓνα Ἀναξιμανδρον, ἓνα Ἡράκλειτον, ἓνα Πυθαγόραν, ἓνα Γρηγόριον, ἓνα Βασίλειον, ἓνα Χρυσόστομον καὶ ὑπὲρ ὧν ἡδιστόν μοι εἶνε νὰ ζῶ ἡδιστόν δὲ καὶ νὰ ὑπεραποθάνω.

Ταύτην τὴν πατρίδα, τὸ τοῦ Προμηθεῖος πάντεχνον πῦρ, τὸν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου θεμελιωθέντα χοριέστατον θεωρητικὸν βίον, τὴν ὑπὸ τοῦ Θαλαῦ διανοιγηθεῖσαν ὁδὸν τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐσχάτων λόγων τῆς ὑπάρξεως τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὑπὸ τοῦ Ξενοφάνους καὶ τοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦ Ἡρακλείτου καὶ τοῦ Ἀναξαγόρου ἐξ εὐρυνου καταβιβάσθησαν θρησκευτικὴν ἀλήθειαν, τὴν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος καὶ τῶν Στωϊκῶν διακόσμησιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας εἰς ἓνα βίον καὶ κόσμον, ὡσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφόμενης, τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὰ ἔθνη κηρυχθέντα Θεὸν τῆς ἀγάπης — ταύτην τὴν πατρίδα τιμῶμεν σήμερον κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔθιμον καὶ γεραίρομεν καὶ ὑπὲρ ταύτης εἶνε ἡμῖν ἡδιστόν

νὰ ζῶμεν ἢ νὰ ἀποθνήσκωμεν. Ταύτην ἔχομεν πατρίδα κραταρὰν, ἀδάμαστον, ἀκκατάβλητον, πανσθενῆ, ἣν τὰ ἔθνη μὴ δυνάμενα νὰ νικήσωσιν ὑποτάσσονται προθύμως εἰς αὐτὴν καὶ ἀνακηρύττουσι μεγαλοφῶνως ἰδίαν ἐαυτῶν πατρίδα, ἰδίαν ἐαυτῶν μητέρα. Ταύτης τῆς πατρίδος τὴν ἀθανασίαν ἀνελάβομεν νὰ συνεχίσωμεν. Μὴ ποσῶτω λοιπὸν ὑμᾶς μήτε ἡ ὀλιγότης, μήτε ἡ ὑλικὴ ἡμῶν ἀδυναμία, ἀφ' οὗ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἠθικῆς τελειότητος εἶνε τὸ κρᾶτος. Εἰς τοῦτο ἄρα πρόπει νὰ ἐντείνωμεν πάσας ἡμῶν τὰς δυνάμεις, ὅπως μὴ φανῶμεν κατὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν ὑποδεέστεροι τῶν ἄλλων· διότι τοῦτο θὰ ἦτο παραχώρησις τῶν πρωτείων, ἃ ἡμῖν ἀναγνωρίζει ἡ ἱστορία· ἡ δὲ παραχώρησις αὕτη θὰ ἦτο παραχώρησις τῆς ἱστορικῆς ἡμῶν ζωῆς εἰς ἄλλους. Ἀλλὰ τὸ θαρραλίον ὑμῶν βλέμμα, ἡ ἐπὶ τῶν προσώπων ὑμῶν ἐκδηλουμένη πεποιθήσις καὶ τὸ ψυχικὸν σθένος, οἱ εὐγενεῖς πόθοι ὑμῶν ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ τῆς πατρίδος πολυτιμὸς κληρονομία ἐναπεταμεινῆθη εἰς ψυχὰς εὐγενεῖς καὶ φιλοτίμους, ὅτι τὸ παρελθὸν δὲν θὰ ψέξῃ τὸ μέλλον ὡς ἄγονον καὶ στεῖρον, ἥτι πάντων ὑμῶν σύμβολον εἶνε τό: «ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῶ κάρρονες», ὅτι πάντων μυχαιτάτη θερμὴ εὐχὴ εἶνε ν' ἀξιοθῆτέ ποτε νὰ εἴπητε «ἄμμες δὲ γ' εἰμῆς, ἣν δὲ λῆς πείραν λάβω».

Ἐκαστος ἡμῶν ὡς μὲν γόνος ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔχει κληρονομίαν τοπικὴν εὐγενεστάτην καὶ ἐνδοξοτάτην, κληροδοτηθεῖσαν οὐχὶ ὑφ' ἐνός καὶ δύο μεγάλων ἀνδρῶν τὴν ἀνθρωπότητα εὐεργετησάντων, ἀλλ' ὑπὸ μακράωνος ἐνδόξου ἱστορίας τῆς ἐαυτοῦ πατρίδος, ὡς δὲ Μικρασιάτης ἔχει ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.

Ταῦτα εἶνε κεφάλαια πολυτίμα, εἶνε θησαυρὸς ἀνεκτίμητος, εἶνε δύναμις ἀκαταγώνιστος, εἶνε ὑποχρέωσις ἱερὰ πρὸς μεγαλοουργίας.

Χωρεῖτω τοίνυν ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως τῆς τοπικῆς πατρίδος μετὰ θάρρους καὶ τόλμης καὶ καθαρᾶς συναισθήσεως, ὅτι ἐγκλείει ἐν ἐαυτῷ μέλλον ἀντάξιον ἐνδόξου παρελθόντος.

Εἴθε ἡ θεία πρόνοια ἢ ἐπὶ τοῖς ἀγχοῖς καὶ χαλοῖς εὐδικοῦσα, εἴθε νὰ παράσχῃ τὸ μετὰ τοιαύτης ψυχικῆς χαρᾶς καὶ τοιοῦτων θεῶν ἐλπίδων ἐγκαινιζόμενον σήμερον νέον ἔτος ἐκάστῳ μὲν ἡμῶν ὑγιεινὸν καὶ αὐξητικὸν τῶν πόθων καὶ ἐλπίδων, τῷ δὲ Συλλόγῳ πλήρες εὐλογιῶν καὶ εὐεργεσιῶν.

Σὺν τῇ θερμῇ ταύτῃ εὐχῇ χωρῶ εἰς τὴν τέλει τοῦ ἱεροῦ τούτου πατριωτικοῦ ἡμῶν ἔθιμου, ὅπερ καὶ αὐτὸ δεικνύει τὴν ζωτικότητα τῆς ἡμετέρας φυλῆς. Ἐθνικῆς ὄν κατ' ἀρχὰς καταγωγῆς ἐξηγίασαν ἔπειτα οἱ σοφοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς θρησκείας καὶ κατέστησαν

αὐτὸ θελκτικωτάτην ἔθνικὴν ἄμα καὶ θρησκευτικὴν ἑορτὴν πληρώσαντες αὐτὴν ὑψηλοῦ ἠθικοῦ περιεχομένου. Κατὰ τὴν ἰσράν ταύτην τελετὴν ἐξετάζει ἕκαστος τὴν ἐν τῷ διαρρέυσαντι χρόνῳ δράσιν αὐτοῦ, προβάλλει ἐαυτῷ τὸ σοφὸν Πυθαγόρειον ἐρώτημα : *πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα, τί δέ μοι δέοι οὐκ ἐτελείεσθαι*, καὶ συντάσσει τῆς μελλούσης δράσεως τὸ πρόγραμμα. Ἐκαστος ἡμῶν δότω ἐαυτῷ σήμερον εὐθύνας τοῦ παρεληλυθότος ἔτους καὶ ἐκπονησάτω σὺν εὐχαίς καὶ εὐλογίαις τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τῷ ἀρχομένῳ ἔτει ἐκτελεστέων ἔργων. Ἄνευ τοιοῦτου προγράμματος οὐδὲν ἢ μικρὰ δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ βραχεῖ καὶ ὑπὸ πολλῶν δεινῶν περισπωμένῳ βίῳ. Πρόγραμμα λοιπὸν καὶ ἀποφασιν σταθερὰν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἀπαιτεῖ ἡ ἰσρά αὐτῆ τῶν πατέρων ἑορτῆ. Μόνον οὕτως εἶνε δυνατόν ὑπὲρ τοῦ οἴκου ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἴσως δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος καθόλου νὰ κατορθώσωμεν τι καὶ νὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἱστορικὴν ἀθνασίαν, τὴν ὑστεροφημίαν.

Ἄλλ' ἂν ὡς ἄτομα ὀφείλομεν νὰ καταστρώσωμεν πρόγραμμα ἐνεργείας, πολλῶ μᾶλλον ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν τοῦτο ὡς Σύλλογος, ἀναλαβὼν ἐνώπιον παντὸς τοῦ κόσμου νὰ δημιουργήσῃ νέαν ἱστορίαν.

Ὁ Σύλλογος ἡμῶν δὲν ἔχει ἀφορμὰς νὰ δυσαρεστῆται ἐκ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἐκπνεύσαν ἔτος, ἀλλὰ τὰ γινόμενα εἶνε κόκκος ψάμμου, εἶνε σταλαγμὸς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ὅστις πρὸ αὐτοῦ ἀχανὲς ἐξάπλωται. Εἶθε ὑγίεια, δραστηριότης καὶ ἐνθουσιασμὸς νὰ καταστήσωσιν ἐν τῷ νέῳ ἔτει τὰ ἔργα τοῦ παρελθόντος ὠχρὰ καὶ ἄσημα. Εἶθε τῷ 1894 νὰ καταβῆλῃ ὁ Σύλλογος τὰς βάσεις ἔργου θείας εὐλογίας καὶ εὐεργεσίας μεστοῦ, οὗ οἱ μέλλοντες αἰῶνες μετὰ συναισθημάτων βαθείας εὐγνωμοσύνης ν' ἀναμνησθῶσιν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

τῆς ἐκθέσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
κατὰ τὸ ἔτος 1893 πεπραγμένων

ὑπὸ τοῦ γραμματέως
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ. ΧΩΝΑΙΟΥ

Φιλόπατρις ὁμήγουρις.

Δεύτερον ἤδη εὐτυχὲς ἔτος συνεπληρώθη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου καὶ συμφώνως τῷ κανονισμῷ συνήλθετε σήμερον ἐνταῦθα, ὅπως αἰτήσητε λόγους τῶν πεπραγμένων παρὰ τῶν ἡμετέρων

ἐμπειστευμένων τὴν διεξαγωγὴν τοῦ εὐγενοῦς ἀγῶνος, ὃν ἐν τῇ σημαίᾳ αὐτοῦ ἀνέγραψεν ὁ Σύλλογος ὑπὲρ τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος. Εὐτυχῆ ἤθελον θεωρήσῃ ἐμυτόν, ἐὰν ἐδυνάμην ἔστω καὶ ἀτελῆ τινα ἐκθεσιν νὰ δώσω ὑμῖν τῶν ἔργων τοῦ Δ. Συμβουλίου κατὰ τὸ ἤδη λήγον Συλλογικὸν ἔτος. Ἄλλ' ἀιολογιζόμενος τὰς δυνάμεις μου ἀσθενεῖς ἀπέναντι τοιοῦτου ἔργου ἐπικαλοῦμαι τὴν ἡμετέραν ἐπιείκειαν.

Εἶνε νόμος φυσικὸς, ὅτι τὸ πᾶν διὰ τοῦ χρόνου τελειοποιεῖται, ἀλλὰ καὶ τούναντιον ὅτι ὁ χρόνος τὰ πάντα δαμάζει. Ὡστε ὁ χρόνος ὁ μεγάλως καὶ ποικίλως ἐπιδρῶν ἐπὶ πάντα ἐν γένει τὸν ἐνσώματον κόσμον καὶ πάσας ἐν γένει τὰς τοῦ ἀνθρώπου σχέσεις, ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπιδράσῃ καὶ ἐπὶ τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, ἀλλ' ὑπὸ τὴν πρώτην αὐτοῦ ιδιότητα, διότι ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ὡς μὴ ἔχων τὴν μητέρα κοινήν μετὰ τῶν ἐκάστοτε ἀναφανομένων σὺν δὲ τῇ ἐμφανίσει καὶ τὰ τῆς ἐξαφανίσεως αὐτῶν στοιχεῖα φερόντων, ἀλλ' ὄν τέκνον γνήσιον τῶν ἀναγκῶν τῆς δεινοπαθούσης ἡμῶν πατρίδος, ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ἰδέας τῆς ἐρευνῆς καὶ τῆς θεραπείας τῶν πρκαγαγόντων αὐτὸν αἰτίων συλληφθέν, δὲν εἶχε βεβαίως τὸν φόβον νὰ ὑποστῇ, ὡς ἐνσάρκωσις ἰδέας ὑψηλῆς, τὴν ἀντίθετον τοῦ χρόνου ἐπίδρασιν, ἀλλὰ πάντοτε ἀνέμενε δι' αὐτοῦ τὴν τελειοποίησίν του καὶ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν τοῦ, ὃν ἀνέλαβεν, εὐγενοῦς ἀγῶνος. Καὶ τῷ ὄντι, τοσοῦτον εὐεργετικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις τοῦ χρόνου ἐπὶ τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, ὥστ' ἐν βραχεῖ διανύσας οὗτος τὴν τε βρεφικὴν, τὴν νηπιακὴν καὶ τὴν ἐφηβικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν παρίσταται σήμερον, δύναμαι νὰ εἶπω, εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀνδρικήν. Πρόκειται δὲ ἤδη νὰ διασκοπήσωμεν τὰς κινήσεις καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῶν τούτων πεισθῶμεν περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν εἰρημένων.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ περίοδον συντελεσθέντων κρίνω περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω ἐνταῦθα, διότι ταῦτα, εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ ἔτος ἀνήκοντα, ἠκούσατε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν πεπραγμένων τοῦ προκατόχου Συμβουλίου. Ταῦτα βεβαίως, εἰ καὶ μικρὸν διέφερον τῶν τοῦ νηπίου κινήσεων, ἐχρησίμευσαν ὅμως ὡς κεφάλαιον πολῦτιμον εἰς τὸ ἤδη λήξαν ἔτος, προπαρασκευάσαντα τὸ πρὸς συστηματικωτέραν ἐνέργειαν πρόσφορον ἔδαφος, ἐφ' οὗ ὁ Σύλλογος ἐθεμελίωσεν ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ποικίλων αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ σχέσεων, αἵτινες καλλιεργούμεναι ἐν τῷ μέλλοντι πλείους ἔτι καὶ βελτίονας τοὺς καρποὺς προμηνύουσιν.

Ὁ Σύλλογος κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐκπνεύσαντος συλλογικοῦ ἔτους ἀριθμῶν περὶ τὰ 80 μέλη τακτικά, ἀπολαύοντα τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, συνελθὼν τῇ δευτέρᾳ Κυριακῇ τοῦ

μηνός Νοεμβρίου προέβη, ως γνωστόν, εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δ. Συμβουλίου, ὅπερ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. κ. Μ. Εὐαγγελίδου **προέδρου**, Ζ. Μπασδέκη, καὶ Φ. Παρασκευαΐδου **ἀντιπροέδρων**, Γ. Παχτίκου **γεν. γραμματέως**, Γ. Χωναίου καὶ Σ. Λεοντιάδου **εἰδικῶν γραμματέων**, Α. Γιαγκάκη **ταμίου**, Γ. Πασχαλίδου **ἐφόρου τῆς βιβλιοθήκης**, Α. Σακελλίωνος, Χ. Βασιλάδου, Γ. Καλέργη καὶ Γ. Χαραλάμπους **συμβούλων**. Τὸ συμβούλιον τοῦτο 14ῃ συνελθὼν συνεζήτησε καὶ ἀπεφάσισε πλεῖστα λόγου ἄξια ὡς παρακατιόντες θέλετε ἐκτιμῆσαι. Αἱ κατὰ τὸ παρελθὼν Συλλογικὸν ἔτος γενόμεναι ἐργασίαι διερευνησάσαι τοὺς διαφόρους κινδύνους, οὓς ὁ Μικρασιατικὸς ἑλληνισμὸς διέτρεχεν ὑπὸ τῶν τοῦ Θεανθρώπου τὸ ὄνομα καπηλευμένων προσηλυτιστῶν, καὶ καταδείξασαι τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ σώματος, οὐπὲρ αἰῶνες δυσκληρημάτων ἐφείσθησαν, κατανεχθεῖσας πληγὰς χινοῦσας, προὐκάλεσαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν σύντονον μέριμναν καὶ ἐνέργειαν τοῦ διαδόχου Συμβουλίου πρὸς ἐπούλωσιν αὐτῶν, καὶ ἐν γένει ἀνακούφισιν τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν, καταπολεμουμένων ἐν τῷ σταδίῳ τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τῶν ἐμφανιζομένων ὡς ἀντιπροσώπων τῶν πεπολιτισμένων ἔθνων. Καὶ τῷ ὄντι τὸ διάδοχον Δ. Συμβούλιον θέμενον τὸ μέλημα τοῦτο μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπραξε πᾶν τὸ ἐφ' ἑαυτῷ καὶ διὰ τῆς συντόνου καὶ δραστηρίας αὐτοῦ ἐνεργείας ἐδυνήθη νὰ καταλήξῃ εἰς εὐχάριστα ἀποτελέσματα. Βεβαίως ὁ Σύλλογος ἐκ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ εὕρισκετο ὡς ἀρτισύστατος, δὲν ἐδύνατο ἐξ ἰδίων νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του ἀπαιτούμενας δαπάνας, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐπαρκῶν αὐτὸς ὤφειλεν νὰ ἐργασθῇ πρὸς ἐξευρέσιν τῶν ἀπαιτούμενων μέσων, ἵνα οὕτω δικαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ, ἥτις τότε μόνον εἶνε πραγματικὴ, ὅταν συντρέχῃ καὶ ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ, δι' ἣν ὑπάρχει. Διὸ ἔκρινε τὸ Δ. Συμβούλιον, ὅτι ὤφειλεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀρωγὴν τῶν ἐνταῦθα ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, τῶν γενναίων προμάχων τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ δι' ἐγκυκλίων νὰ καλέσῃ εἰς σύμπραξιν μετ' ἡμῶν τοὺς διαφόρους κατ' ἐπαρχίας Μητροπολίτας, ὧν ἡ συνεργασία καὶ ἡ συμβουλὴ προφανῶς ἀποτελοῦσι τὰ πολυτιμότεα ἐρόδια τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγῶνος· διότι, ὡς μακρὰ μελέτη ἐδίδασκεν ἡμᾶς, μόνον διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, διὰ διοργανώσεως τῶν ὑπαρχόντων σχολείων κατὰ τὰς παρούσας ἀνάγκας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ προκίσεως αὐτῶν δι' ἐνθουσιωδῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν δύναται ἡ πατρις νικηφόρος νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν ὑπο-

νομεούτων τὴν ἰθνηκὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτῆς ὑπαρξίν πολεμίων. Εἰς ταῦτα δὲ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀρωγῆς καὶ τῆς συμπράξεως τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν κατ' ἐπαρχίας Μητροπολιτῶν προφανῆς ἐστίν.

Ἡ συνταύτισις τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τούτων ἰδρυμάτων μετὰ τῶν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου καὶ ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ διαπεφημισμένη ἱερὰ φιλοπατρία καὶ ἐθελουσία τῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἱεραρχῶν ἀδύνατον ἦτο νὰ κρατήσῃ αὐτοὺς ἀδιαφόρους μακρὰν τοῦ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἡμῶν διεξαγομένου ἱεροῦ ἀγῶνος. Πᾶς δ' ἐξ ἡμῶν εἶχε πεποιθήσιν ἀκράδαντον, ὅτι ἡ εὐγενὴς ἰδέα ἡ ἐνσαρκωθεῖσα διὰ τῆς ἐν ἁμονίᾳ συνεργασίας ἡμῶν θὰ συνηρίθμει τάχιστα καὶ αὐτοὺς μεταξὺ τῶν συναγωνιστῶν αὐτῆς. Οὕτω δὲ τῷ ὄντι τὸ πολυμελὲς Συμβούλιον τοῦ τῶν ἀοιδίμων Ῥιζαρῶν ἱεροῦ ταμένους, ἄριστα ἐκτελοῦν τὰς διατάξεις τῆς τελευταίας αὐτῶν βουλήσεως, εὐθύς ὡς ἐγένοντο αὐτῷ γνωστὰ τὰ κατὰ τὸν Σύλλογον, ἀπεφάσισε παμψηφεῖ, ὅπως δημιουργήσῃ θέσιν ὑποτροφίας, εἰς ἣν νὰ προσλαμβάνηται νέος Μικρασιάτης τῇ ὑποδείξει τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου μέλλον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἔγγαμος ἱερεὺς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι. Τὴν δ' εὐγενῆ ταύτην ἀπόφασιν αὐτοῦ ἀγγέλλον τὸ πολυμελὲς Συμβούλιον ἐκφράζει τὴν λύπην αὐτοῦ, διότι ἡ παρῶσα οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Σχολῆς δὲν ἐπέτρεπε τι γενναϊότερον, διεβεβηχίον δὲ ὅτι, εὐθύς ὡς ἐξομαλισθῶσι τὰ οἰκονομικὰ αὐτῆς, θέλει πράξῃ πᾶν τὸ ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ. Ὁ Σύλλογος εὐγνωμόνως ἀποδεξάμενος τὴν γενναίαν ταύτην ἀπόφασιν τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου τῆς Ῥιζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἐξέφρασεν ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ, ἣν καὶ σήμερον καθῆκον ἐκπληρῶν ἐκφράζω δημοσίᾳ, καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἡ μὲν Σχολὴ ἀνακηρυχθῇ μεγάλη εὐεργέτις τοῦ Συλλόγου, ἀναρτηθῶσι δ' ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν αἱ εἰκόνας τῶν ἀοιδίμων Ῥιζαρῶν, ἰδρυτῶν τῆς εὐεργέτιδος Σχολῆς. Τῇ ἀποφάσει δὲ τοῦ Δ. Συμβουλίου προσελήφθη ὁ πρῶτος νέος ἐκ Βουρδουρίου τῆς Πισιδίας, ἐπαρχίας Ξενοφώνου καὶ ὑπὸ προσηλυτιστῶν ταλαιπωρωμένης, ἐπὶ ὄρφ ἀπαρθάτῳ νὰ γένηται ἱερεὺς. Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου προσεπάθησεν ἐν τούτῳ τὸ μὲν ὅπως ἐξασφαλισθῇ ὁ Σύλλογος παρὰ τῆς κοινότητος, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ἀθετηθῆ ὁ συμφωνηθεὶς ὅρος, τὸ δὲ ὅπως ἐξασφαλισθῇ ὁ νέος κατὰ τὸν πρό τῆς χειροτονίας καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ χρόνον, ὑποχρεωθείσης τῆς κοινότητος, ἵνα μέχρι μὲν τῆς πρὸς χειροτονίαν αὐτοῦ ἡλικίας προσλάβῃ αὐτὸν διδάσκαλον ἐπὶ ἐπαρκούσῃ ἐτησίᾳ ἀμοιβῇ, μετὰ δὲ τὴν χειροτονίαν ἱερέα,

Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον.

Μητροπολίτης μικρᾶς τινος ἐπαρχίας διαπνεόμενος ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πυρός, ὅπερ ἐθέρμαινε τὰς γενναίας καρδίας τῶν προμάχων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ἡμῶν ἱεραρχῶν, ὧν ἡ μνήμη ἀγήρως θέλει παραδίδεσθαι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἐρ' ὅσον ὑπάρχει τὸ γένος ἡμῶν καὶ ἱστορία ἀνθρωπίνη, σπουδαίως συνέδραμεν τῇ προαγωγῇ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου διὰ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ περιουσίας, ἣν διὰ πολλῶν στερήσεων ἐκτήσατο ὑπὲρ τῆς φιλατάτης ἡμῶν πατρίδος. Ὁ Σεβασμιώτατος εὗτος Μητροπολίτης, ἀξίος διάδοχος τῶν αἰσιδίων μεγάλων ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἐνιδὼν τὰς ἐκ τῆς ἀμαθείας τοῦ κατωτέρου ἱεροῦ κλήρου προσγενομένας πολυειδεῖς ζημίας τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ πατρίδι ἐδωρήσατο τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ πεντεκαίδεκα χιλιάδας δραμῶν, ἵνα δι' αὐτῶν ἰδρυθῇ ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ ἐπώνυμον αὐτοῦ κληροδότημα, δι' οὗ νὰ ἐκπαιδεύωνται τῇ ἐκλογῇ τοῦ Συλλόγου δύο νέοι ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος Κυζίκου, μέλλοντες μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν αὐτῶν νὰ διατελέσωσιν ἔγγαμοι ἱερεῖς ἐν ταῖς πατρίσιν αὐτῶν.

Ὁ Σύλλογος μετ' ἀρρήτου χαρᾶς ἤκουσε τὴν δωρεάν ταύτην, ἐν γενικῇ δὲ συνεδρίᾳ αὐτοῦ ἀνεκήρυξε μέγαν εὐεργέτην τὸν ἰδρυτὴν τοῦ κληροδοτήματος καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν. Τὸ δὲ διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς εὐεργέτιδος Ἐκκλησιαστικῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς τῇ ἐπινεύσει καὶ τοῦ Σ. Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ἱδρυσεν τὸ Παρθένειον κληροδότημα καὶ εἰσήγαγεν ἐπὶ ὄρφ ἀπαραβάτῳ τῆς ἱερωσύνης τὸν Εὐάγγελον Παναγιώτου καὶ τὸν Ἀπολλοφάνην Μιχαήλ. Ἄλλὰ καὶ ἄλλοι φιλοπατρίδες ἄνδρες, πρὸς οὓς προσηκόντως ἀνεκοινώθη ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλόγου, προσῆλθον ἀρωγοὶ καὶ ἐγένοντο κοινωνοὶ τοῦ εὐγενοῦς ἡμῶν ἀγῶνος. Τὰ ὀνόματα τῶν φιλοπατρίδων καὶ γενναίων τούτων ἀνδρῶν, τὰ ἐγγεγραμμένα ἦδη ἐν ταῖς καρδίαις παντὸς φιλομούσου καὶ φιλοπατρίδος, δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐγκωμιάσωμεν ἐνταῦθα, διότι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἀποτροπιάζονται τὰ ἐγκώμια, αὐτοὶ παντὸς ἐπαίνου ἀξιοὶ ὄντες. Ἐπαίνοι τούτων αἰώνιοι ἔστωσαν αὐτῶν τὰ ἔργα καὶ ἀμοιβὴ ἢ συνείδησις τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ πρὸς τὴν φιλατὴν πατρίδα ἱεροῦ καθήκοντος. Ἐὰν δ' ἐξακολουθῇ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος οὕτως ἐργαζόμενος ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ προσφέρῃ ἑαυτὸν προθυμότερον ὄργανον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν γενναίων ἐπιθυμιῶν, ἅς ἀναντιρρήτως γενεᾶ εἰς τὰς φιλογενεῖς καρδίας τῶν τε ἱεραρχῶν ἡμῶν καὶ τῶν λοιπῶν πατριωτῶν ὁμογενῶν ἢ

γῶσις τῶν ἐπαπειλούντων τὴν πατρίδα ἡμῶν κινδύνων καὶ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτῶν προτεινομένων μέσων, εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι πολλοὺς θέλει εὔρει προθύμους, ἵνα καταβάλωσι τὸν ὄβολόν αὐτῶν πρὸς ἐπίτευξιν καὶ γενικωτέρου ἔτι συμφέροντος τῇ πατρίδι.

Ἄλλ' ἡ παροῦσα τῶν πραγμάτων κατάστασις τῆς πατρίδος ἡμῶν ἢ συντόνου βοήθειας δεομένη δὲν ἐπέτρεπε βεβαίως τῷ Συλλόγῳ, ὅπως ἐπαναπαυθῇ ἐπὶ τῶν τελεσθέντων ἔργων, ἀπερ ὡς σπόροι ἐπὶ γῆς λιπαρᾶς καὶ ἐριβώλου βιβθέντες ἐν μέλλοντι σχετικῶς μακρῶ θέλουσι βλαστάνη τὰ γλαφυρὰ αὐτῶν ἀνθη καὶ φέρη τοὺς γλυκεῖς καὶ εὐχύμους αὐτῶν καρπούς. Ἄλλ' ἐπέβαλλεν αὐτῷ, ὅπως μεριμνήσῃ, ἵνα ἐκ τῶν ἐνόητων παράσχῃ ἀνακούφισιν τινα. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐξέδοτο εἰς 1000 τεύχη τὸν κατὰ τὴν ἐπίτειον τοῦ Συλλόγου ἐορτὴν ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου πανηγυρικὸν λόγον καὶ διένειμεν ταῦτα εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας.

Τὴν ἀνάλυσιν τοῦ πατριωτικωτάτου τούτου λόγου, ἣτις ἐστὶ διαμαρτυρία ἐκπεμπομένη ἐκ τῆς στενοῦσης καρδίας τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐκ τοῦ προσηλυτισμοῦ ταλαιπωρουμένων, κρίνω περιττήν, διότι ἀποτείνομαι, νομίζω, εἰς πρόσωπα ἀκούσαντα καὶ μελετήσαντα αὐτόν. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τούτου τοσαύτη ἦν ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ἀγανάκτησις προεστῶτός τινος Ἀγγλικῆς ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι, ὥστε δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ παρεκάλει τὸν Σύλλογον, ὅπως πρὸβῃ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἢ Γαλλικὴν ἐκδοσὶν αὐτοῦ κατὰ φυλλαδία, τὰ ὅπῃα νὰ διανέμονται εἰς τὰ διάφορα κέντρα Εὐρώπης τε καὶ Ἀμερικῆς, ἵνα ἐξ αὐτῶν λάθωσι γῶσις τῶν ὑπὸ τῶν προσηλυτιστικῶν Ἐταιρειῶν διαπραττομένων. Προσέτι ἐξέδοτο ὁ Σύλλογος τὸν πρῶτον τόμον τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ, περιέχοντα τὰς ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Α. Δ. Κυριακοῦ δωρηθείσας αὐτῷ θρησκευτικὰς πραγματείας κατὰ τῶν Παπικῶν εἰς δισχίλια ἀντίτυπα, ἅτινα διανεμηθήσονται εἰς τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς κοινότητας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐπάρχει δὲ προσέτι καὶ ἀξιόλογος πραγματεία, ἣν ἐδωρήσατο ἡμῖν πᾶν φιλοφρόνως ἕτερος διαπρεπὴς τῆς Θεολογίας καθηγητής, ὁ κ. Φίλιππος Παπαδόπουλος, ἵνα ἀποτελέσῃ τὸν δεύτερον τόμον τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης. Ἡ ἐκδοσις ὅμως τῆς πραγματείας ταύτης ἐναπόκειται πλέον τῷ διαδόχῳ Συμβουλίου.

Αἱ ἐκδοθεῖσαι αὗται πραγματεῖαι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ἐν καὶ μεγάλως συμβάλλονται εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐτυχίαν τῆς πατρίδος ἡμῶν, οὐχ ἥττον μέγα καταλείπουσιν ἔτι τὸ κενόν,

ὕπερμονον διὰ Μικρασιατικῷ Περιδικῷ, ποικίλην τὴν πνευματικὴν πρέχοντος τροφὴν τῇ πατρίδι, δύναται νὰ πληρωθῇ. Τὸ Δ. Συμβούλιον, εἰ καὶ ἐνείδα τὸ μέγεθος τοῦ προσγενησομένου τῇ πατρίδι διὰ τοῦ Περιδικῷ καλοῦ, ἔνεκεν τῆς δυσχερείας ὁμῶς τῶν οικονομικῶν τοῦ Συλλόγου δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐνέγκῃ αὐτὸ εἰς φῶς. Ἐχρμεν ὁμῶς δι' ἐλπίδος ὅτι τὸ διάδοχον Συμβούλιον τὴν κοινὴν ταύτην εὐχὴν πάντων ἡμῶν, τὴν διατυπωθεῖσαν καὶ ἐν τῷ κανονισμῷ ἡμῶν, θέλει περιβλέψῃ διὰ τῆς πραγματικότητος ἐν μέλλοντι λίαν προσεχεῖ.

Καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου ὡς λεπτομερῶς θέλετε ἀκούσῃ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας ἐν τῷ συνόλῳ ὑπῆρξεν ἐν γένει ἀθρηρά. Κατὰ τὸ λῆξαν ἡδὴ οικονομικὸν ἔτος εἰσπράχθησαν ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων ἐσόδων δρ. 16,867,55 καὶ ἐδαπανήθησαν διὰ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτους δαπάναις τοῦ Συλλόγου ἐν ὅλῳ δραχμαὶ 16,895,35.

Ἰδίᾳ δὲ περὶ τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν αὐτοῦ συνεδριῶν λόγον ὑμῖν διδόντες, πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, δίκαιον νομίζομεν, ἐπειδὴ ἐνταῦθα πρόκειται καὶ περὶ ἀποδόσεως τῶν καθυστερησάντων φόρων τῆς δικαίας ἡμῶν εὐγνωμοσύνης πρὸς ἀπαντας τοὺς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον εὐποιήσαντας, νὰ εὐχαριστήσωμεν δημοσίᾳ τὰς ἀξιοτίμους διευθύνσεις τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων, αἵτινες προφρόνως ἐδημοσίευσαν πᾶσαν ἀναγκαίαν δημοσίευσιν τοῦ Συλλόγου.

Συνεδρίαί τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τακτικαὶ καὶ ἐκτακτοὶ ἐγένοντο 13. Ἐν ταῖς συνεδρίασι ταύταις πλὴν ἄλλων ἀνεγνωσθήσαν καὶ δύο πραγματεῖαι, μία μὲν τοῦ κ. Νικολάου Φερμάνογλου περὶ Μουταλάσκης, ἑτέρα δὲ τοῦ κ. Ἀλκ. Σουμελίδου περὶ τῶν ἐν τῷ κρυπτῷ χριστιανῶν κατὰ τὸν Πόντον.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ καλὸς ὀργανισμὸς σωματείου τινὸς τὸ πρῶτόν ἐστιν ἐχέγγυον τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιτυχῆς δράσεως αὐτοῦ, ὁ Σύλλογος, ληγούσης τῆς διατοῦς ἐσχῶς τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ, ἐπεμελήθη ἐν ταῖς τελευταίαις τρισὶν αὐτοῦ συνεδρίασι τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ διορθώσεως τῶν πλημμελῶς ἐχόντων τοῦ κανονισμοῦ καὶ τῆς συμπληρώσεως καὶ διακανονίσεως ἐν αὐτῷ τῶν νέων κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη ἀναπτυχθειῶν σχέσεων καὶ ἐργασιῶν, ἃς ὁ πρῶτος κανονισμὸς δὲν προέβλεπεν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν νῦν μελῶν ἀνέρχεται εἰς 133, ὧν τακτικὰ μὲν 86, ἀντεπιστέλλοντα δὲ 15 καὶ ἐπίτιμα 32. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐνεγράφησαν 73 μέλη τακτικὰ 10 ἀντεπιστέλλοντα καὶ 16 ἐπίτιμα.

Ἦδη σεμνυνόμεθα καταριθμοῦντες μεταξὺ τῶν ἐπιτίμων ἡμῶν μελῶν τοὺς τὰ πρῶτα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωσίᾳ φέροντας καὶ τοὺς τὰ μέγιστα ἐν ἔθνικαῖς εὐεργεσίαις διακριθέντας.

Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, Κύριοι, χαίρω, ὅτι εὐσυνειδήτως δύναμαι νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, ὅτι καὶ αὐταὶ οὐδόλως ὑποδέσται τῶν ἐσωτερικῶν εἰσιν, ἀλλ' ἠκολούθησαν τὴν αὐτὴν προοδευτικὴν πορείαν, ἣν καὶ αἱ λοιπῆς ἐργασίαι αὐτοῦ. Ἡῤῥησε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντεπιστελλόντων καὶ ἐπιτίμων μελῶν, ἔλαβε παρὰ τούτων διαφόρους ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἐκφράζουσι τὴν χαρὰν αὐτῶν ἐπὶ ταῖς προόδοις τοῦ Συλλόγου καὶ τὰς περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν κκῶς ἐχόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις σκέψεις αὐτῶν, ἀπίστευτε κατ' αἴτησιν πολλῶν κοινοτήτων διδασκάλους ἐνθουσιῶντας εἰς τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν εἰς ἐπαρχίας ξενοφώνους, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐπεμελήθη τὸ Δ. Συμβούλιον οὐ μόνον ὅπως καλλιεργήσῃ τὰς σχέσεις, ἃς κατὰ τὸ παρελθὸν συνέδεσεν, ἀλλὰ καὶ ἐκτείνῃ ταύτας ἐρχόμενον εἰς σχέσεις μετὰ διαφόρων σωματείων, νεωστὶ συσταθέντων ἢ ὑφισταμένων ἡδὴ, καὶ μετὰ πολλῶν σημαίνοντων ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Πολιτείᾳ.

Πρὸς τοῦτο δὲ ἀντήλλαξεν ἑκατοντάδας ἐπιστολῶν, δι' ὧν ἐπεδίωξε κυρίως τὴν ἔρευναν τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ τὸν μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Σ. Μητροπολιτῶν καὶ ἄλλων σημαίνοντων προσώπων στενώτερον σύνδεσμον.

Ἐξακολουθοῦν δὲ τὸ Δ. Συμβούλιον καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τὸ σύστημα, ὅπερ ἐφῆρμωσε καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἀπήυθνε πρὸ μηνῶν 5 σὺν τῇ ἀποστολῇ τοῦ κανονισμοῦ καὶ τῶν πανηγυρικῶν τευχῶν ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς Αἰδουσιμωτάτους ἐκκλησιαστικούς προεστῶτας τῶν ἐν τῇ Δύσει Ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Διὰ τῶν ἐγκυκλιῶν τούτων ἀνακοινοῦν αὐτοῖς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς κινδύνους, εὖς διατρέχουσιν οἱ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ὀρθόδοξοι, ἐὰν ἀφεθῶσιν ἔρμαιον τῶν διαφόρων προσηλυτικῶν ἐταιρειῶν, ἐπικλεῖται τὴν σύμπραξιν αὐτῶν εἰς πᾶν ὅ,τι νομίζουσιν, ὅτι δύναται ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν νὰ ἔλθωσιν ἀρωγοὶ πρὸς προαγωγὴν τοῦ σκοποῦ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Πρὸς τοῦτοις, ὅτε κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον συνήρθετο ἐν Σικάγῳ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνέδριον θρησκευτικόν, περιλαμβάνον τοὺς ἀντιπροσώπους πασῶν τῶν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν ἐπὶ κοινῇ συνεννόησει πρὸς ἔνωσιν αὐτῶν, τὸ Συμβούλιον ἔσπευσε νὰ ἀπευθύνῃ διαμαρτυρίαν ἔντονον κατὰ τοῦ τὴν πατρίδα ἡμῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ λυμαινομένου προσηλυτισμοῦ καὶ τῶν ἀντιχριστιανικῶν ἐνεργειῶν τῶν πρακτόρων αὐτοῦ, αἵτινες οὐ μόνον δὲν συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐν τῷ πολιτισμῷ προαγωγὴν τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν γένει εὐημερίαν αὐτῆς τὰ μάλιστα κωλύουσι, καὶ ἐν πολλοῖς ἀνακόπτουσι τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα, ὃν οἱ ἡμέτεροι ἀπὸ δεκάδας ἐτῶν

ἀγωνίζονται αὐθορμήτως, ὅπως ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦς ζοφεροῦ ὄριζοντος τῆς ἀμαθείας. Ἀσκοῦντες σκανδαλωδῶς προσηλυτισμὸν ἐν χριστιανικωτάταις ἐπαρχίαις οἱ τὰς προσηλυτικὰς ἐταιρείας διευθύνοντες οὐδὲν ἄλλο πράττουσιν ἢ ἐπιφέρουσι τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ συμβιούντων χριστιανῶν, τὴν παραλυσιν παντὸς τὴν οἰκογένειαν συγκρατοῦντος δεσμοῦ καὶ διὰ τούτων τὴν ὀπισθοδρόμησιν αὐτῶν ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ ἀληθοῦς χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὑπὲρ οὗ θέλουσι νὰ φαίνωνται ὅτι δῆθεν ἀγωνίζονται περικαλύπτοντες εὖτω τὰς ὑπόουλους καὶ πᾶν ἄλλο ἢ τὴν διάδοσιν τοῦ πολιτισμοῦ σκοπούσας ἐνεργείας αὐτῶν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοανθρώπου. Ἄλλ' ἄς μὴ πλανῶνται ὅτι τὸ πᾶν δύνανται νὰ πράξωσι χωρὶς νὰ λάβῃ γνῶσιν τοῦ ποιοῦ τῶν πράξεων αὐτῶν ὁ ἀμερόληπτος χριστιανικὸς κόσμος, χωρὶς νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἀληθῶς ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ ἀγωνιζομένων.

Ἡ πρὸς τὸ ἐν Σικάγῳ συνέδριον διαμαρτυρία ἡμῶν, ἣτις ἦν διαμαρτυρία ἐκπεπομένη ἐκ τῆς στενοῦσης καρδίας τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν, θέλει ἐξεγείρει τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν πάντων ἴσως καὶ αὐτῶν τῶν διευθυντῶν τῶν διαφόρων προσηλυτιστικῶν ἐταιρειῶν, διότι ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, ἄνθρωποι ἐγγράμματοι, τελείας παιδείσεως τυχόντες, οἱοὶ βεβαίως θὰ εἶνε οὔτοι, ἀποστέλλουσι πράκτορας τοιαῦτα, οἱ τὰ παρὰ τούτων πραττόμενα, ἐντειλάμενοι. Ἡ διαμαρτυρία αὕτη ἐλπίζομεν ὅτι θέλει ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν διαφόρων πρακτόρων αὐτῶν ἐν Ἀσίᾳ, ἵνα οὕτω ἐκλίπωσιν αἱ σκανδαλώδεις καὶ ἀντιχριστιανικαὶ ἐνέργειαι οὐτιδανῶν ἀνθρώπων, περιβληθέντων τὴν ἐντολὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐκπολιτίσεως τῆς Ἀνατολῆς, ὡς εἰ αὕτη μὴ εἶνε ἰκανὴ δι' ἰδίων δυνάμεων καὶ μέσων καὶ τῶν ἀξίων αὐτῆς τέκνων νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἐνεκα μακρᾶς σειρᾶς ζοφερῶν αἰώνων ἀμαθείας.

Τὸ λεγόμενον ὅτι ἡ Ἀνατολὴ ἀπέβλεπε τὴν ἐνέργειαν καὶ ζωτικότητα αὐτῆς καὶ διατελεῖ πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἀμαθείας δὲν ἀληθεύει σήμερον. Ἄπ' ἐναντίας ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἡ δραστηριότης ἐκείνη, ἣτις ἄλλοτε εἶχεν ἀναδείξει αὐτὴν πρώτην κοιτίδα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐν πάσαις ταῖς τάξεσι τῆς κοινωνίας μεταξὺ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς κοινότησιν ἡ κίνησις καὶ ἡ ἐνέργεια ἀντικατέστησαν τὴν πάλαι ποτὲ νωθρότητα καὶ τὴν ἀκηδῖαν.

Ἐν δὲ τῶν φαινομένων τῆς νέας ταύτης ζωῆς τῆς Ἀνατολῆς, τὸ οὐσιωδέστατον ἴσως πάντων, εἶνε ἡ ἀπανταχοῦ ἀναγέννησις τῆς οἰλο-

μαθείας. Πάντες ἐννοοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ μάθωμεν πλειότερα τῶν ὄσων ἔμαθον οἱ πατέρες ἡμῶν, πάντες ζητοῦμεν νὰ βελτιώσωμεν ἡμᾶς αὐτοῦς. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναγεννηθεῖσα ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς κοινότησι φιλομάθεια αὕτη καὶ ἡ ἐκ ταύτης εὐγενῆς ἀμιλλα πρὸς ἀλλήλας πρὸς διοργανῶσιν ἐπὶ τὰ βελτίω τῶν σχολείων αὐτῶν καὶ τὰ ἐκ τούτων παραχθέντα ἀποτελέσματα ἐξαρκούσιν, ὅπως δεῖξωσι τρανότατα ὅτι ἡ Ἀνατολὴ δὲν εὐρίσκειται πλέον ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ, εἰς ἣν ἔτασσον αὐτὴν πάντες πρὸ τινων ἐτῶν. Ἡ Ἀνατολὴ εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὴν ἀληθῆ ὁδὸν τῆς προόδου γιγαντιαίως βήμασιν ἐπὶ τὰ πρόσω βαίνουσα διὰ τῆς αὐτενεργείας αὐτῆς, διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων, καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς συμπράξεως ἑτερογενῶν στοιχείων. Ἡ Ἀνατολὴ διὰ τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολλὰ διεπράξατο ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ. Μικρὰ βεβαίως καὶ εὐτελῆ εἰσι ταῦτα ὡς πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῶν χωρῶν τούτων, ἐν αἷς ἐλαμπεν ἄλλοτε τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐσολάγριζε ἡ αἴγλη τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἄλλ' ὅσον μικρά, ὅσον εὐτελῆ καὶ ἂν ὡσι ταῦτα, εἰσὶν ὁμως ἰκανά, ἵνα καταδείξωσι τοῖς ὁρῶσι καὶ ἀγγείλωσι τοῖς ἀκούουσιν ὅτι μετὰ τόσας περιπετείας οἱ Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσι μετὰ τῆς ἐθνότητος αὐτῶν καὶ τὸν εὐγενῆ σπινθῆρα τῆς φιλομαθείας, τὸ ἱερὸν πῦρ τῶν γραμμάτων, ὅπερ αὔραν ἀναμένει ζωογόνον, ἵνα φλόξ γένηται καὶ λάμψη καὶ διασκεδάσῃ τὴν ἐπικαθημένην ἐπ' αὐτῆς ἀχλύν. Τὴν αὔραν ταύτην ἀναμένει ἡ πατρὶς παρὰ τῆς ἡμετέρας «Ἀνατολῆς», ἣτις ἐπὶ τούτῳ ἰδρύθη καὶ ὑφίσταται. Ταύτην δ' ἐκπροσωποῦν τὸ Δ. Συμβούλιον ἐπεδίωξεν, ὅτι ἦν αὐτῷ δύναμις, ἵνα κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος βίπισῃ τὴν αὔραν ταύτην διὰ τῶν ἐκτεθεισῶν ὑμῖν ἐργασιῶν αὐτοῦ ὑπὸ ἐνός διακαίόμενον πόθου, μιᾶς εὐχῆς, ὅπως μηδεμίαν τῶν ἀνατεθεισῶν αὐτῷ ἐντολῶν ἐκὼν καταλίπη ἀνεκτέλεστον. Ἐὰν δὲ ἐν ταῖς ἐργασίαις αὐτοῦ μὴ παρατηρήσατε τὴν εὐρύτητα ἐκείνην, ἣν ἀνεμένετε, ἀπόδοτε τούτο τῇ ἐμῇ ἀπειρίᾳ, ὅστις ἐξέθηκα ὑμῖν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα οὐχὶ ὡς ἤθελον ἀλλ' ὡς ἔδυναμην. Καταστρέφων δ' ἐνταῦθα, ἀγαπητοὶ συμπατριῶται, τὸν λόγον εὐχομαι ἐκ μέσης καρδίας, ὅπως, ὅταν σὺν Θεῷ ὁ Σύλλογος ἡμῶν τελείως ἀνδρωθῇ, μὴ ποτε παρακμάσῃ, ἀλλ' αἰεὶ κραταιῶς ἐπὶ τὰ πρόσω προβαίνων ἀκμαῖος διαμένη καὶ καρποὺς ἀγλαοὺς καὶ ἰσχυροὺς τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν προσφέρῃ. Γένοιτο.

Ἀνεγνώσθη τῇ 5 Δεκεμβρίου 1893.

